

KNJIŽNICA ŠENTJUR

Saša Gaber

**RAZVOJ KULTURNE PISMENOSTI OTROK: PRIMER PROJEKTA
KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA V KNJIŽNICI ŠENTJUR**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Šentjur, 2022

IZJAVA O AVTORSTVU IN OBJAVI PISNE NALOGE

Spodaj podpisana, Saša Gaber, izjavljam, da sem avtorica pisne naloge za bibliotekarski izpit za bibliotekarja z naslovom:

Razvoj kulturne pismenosti otrok: primer projekta Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- sem pisno nalogo izdelala samostojno in je moje avtorsko delo,
- so dela drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih navajam neposredno ali povzemam, navedena oziroma citirana v skladu s standardom APA,
- sem besedila ali podatke, ki so avtorsko zaščiteni, uporabila v skladu z odločbami zakona, ki določa avtorske pravice,
- je elektronska oblika pisne naloge istovetna s tiskano obliko naloge,
- na podlagi 23. člena Pravilnika o bibliotekarskem izpitu ter v skladu s prvim odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem javno objavo elektronske oblike pisne naloge na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.

Podpis avtorice:

S. Gaber

V Šentjurju, dne 25. 1. 2022

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Saša GABER

Naslov pisne naloge: Razvoj kulturne pismenosti otrok: primer projekta Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur

Kraj: Šentjur

Leto: 2022

Št. strani: 38

Št. slik: 24

Št. preglednic: 3

Št. prilog: 4

Št. strani prilog: 13

Št. referenc: 38

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v Knjižnici Šentjur.

Mentorica v času strokovnega usposabljanja: Tatjana OSET

UDK: 37.015.31:7

Ključne besede: kulturna pismenost, kulturno-umetnostna vzgoja, sodelovanje osnovnih šol in kulturnih ustanov, koordinator kulturno-umetnostne vzgoje

Izvelek:

Knjižnica Šentjur od leta 2017 pripravlja program v okviru projekta Kulturno-umetnostne vzgoje za vzgojno-izobraževalne ustanove v Občini Šentjur. Kot edina profesionalna kulturna ustanova in kulturno središče v občini Šentjur že od ustanovitve zelo dobro sodeluje s sorodnimi kulturnimi in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami v občini. Za dobro delovanje projekta je izredno pomembno partnersko sodelovanje na lokalni ravni in redno dodatno izobraževanje strokovnih delavcev ter seznanjanje z novostmi. Kulturno-umetnostna vzgoja se v okviru formalnega izobraževanja dopolnjuje s kulturnimi izven šolskimi dejavnostmi, ki jih Knjižnica Šentjur pripravlja in organizira v okviru svoje redne dejavnosti in poslanstva. Namen in cilj projekta Kulturno-umetnostne vzgoje v Knjižnici Šentjur je s partnerskim povezovanjem, znanjem in izkušnjami iz različnih področij umetnosti pri otrocih (posameznikih) dvigniti raven kulturne pismenosti. Namen pisne zaključne naloge je preveriti, ali projekt Kulturno-umetnostne vzgoje pripomore k boljši kulturni pismenosti otrok ter ali zaradi kulturnega programa in vsebin otroci in strokovni delavci večkrat obišejo kulturno ustanovo. Zaradi evalvacije dosedanjega dela smo preverjali, kako so strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah seznanjeni s ponudbo Knjižnice Šentjur ter kako so s ponudbo zadovoljni. Anketo je izpolnilo 25 udeležencev iz 7 vzgojno-izobraževalnih ustanov. Rezultati raziskave bodo koristili pri evalvaciji dosedanjega sodelovanja z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in izvajanju projekta kulturno-umetnostne vzgoje ter pri temeljitem razmisleku o izboljšanju sodelovanja z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami ter promociji kulturno-umetnostne vzgoje.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	1
1.1 NAMEN IN CILJI NALOGE	1
1.2 METODOLOGIJA DELA IN METODE TER RAZISKOVALNO OKOLJE	1
2 KULTURNA PISMENOST	2
3 BRALNA PISMENOST IN BRALNA KULTURA.....	5
4 KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA.....	6
4.1 OPREDELITEV POJMA KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA	7
4.2 CILJI IN NAČELA KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE.....	8
4.3 KOORDINATOR KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE	9
4.4 KULTURNI BAZAR.....	10
4.5 ZLATA PALIČICA	11
5 KNJIŽNICA ŠENTJUR	11
5.1 OE IKC.....	12
5.1.1 Zgodovina OE IKC	12
5.1.2 Predstavitev in poslanstvo OE IKC.....	13
5.2 KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA V IPAVČEVEM KULTURNEM CENTRU ŠENTJUR.....	14
5.3 DEJAVNOST ORGANIZACIJSKE ENOTE IKC.....	15
6 RAZISKAVA	16
6.1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	16
6.2 METODOLOGIJA.....	17
6.3 REZULTATI.....	18
7 RAZPRAVA.....	33
8 ZAKLJUČEK	38
9 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Kulturna ledena gora	3
Slika 2: Koordinatorji VIZ, registrirani na spletni platformi Kulturni bazar (n = 17)	19
Slika 4: Število anketirancev iz vzgojno-izobraževalnih ustanov (n = 25)	20
Slika 5: Delež anketirancev po nalogi/funkciji v vzgojno-izobraževalni ustanovi (n = 25)	20
Slika 6: Dokumenti, ki jih anketiranci poznajo in jim pri pripravi KUV sledijo (r = 59)	23
Slika 7: Predmeti znotraj kurikula, s katerimi se koordinatorji KUV za izvedbo KUV najpogosteje povezujejo (r = 83)	23
Slika 8: Okvirni proračun za KUV na otroka/učenca (n = 4)	24
Slika 9: Viri, iz katerih izobraževalne ustanove črpajo sredstva za izvedbo KUV (r = 49)	24
Slika 10: Strinjanje oz. nestrinjanje s trditvami o KUV (n = 25)	25
Slika 11: Obisk kulturne ustanove (n = 25)	25
Slika 12: Ali menite, da zaradi projekta KUV otroci/učenci večkrat obišejo kulturno ustanovo? (n = 25)	26
Slika 13: Pogostost obiska kulturnih ustanov (n = 20)	26
Slika 14: Kje strokovni delavci dobijo informacije o vsebinah oz. ponudbi KUV? (r = 82) ...	27
Slika 15: Koliko strokovnih delavcev je seznanjenih s ponudbo KUV Knjižnice Šentjur? (n = 25)	27
Slika 16: Kje so se strokovni delavci seznanili z informacijo o ponudbi KUV Knjižnice Šentjur? (r = 50)	28
Slika 17: Mnenje anketirancev o obveščeniosti o projektu KUV med delavci vzgojno-izobraževalnih ustanov (n = 25)	28
Slika 18: Sodelovanje s Knjižnico Šentjur pri različnih projektih (n = 69)	29
Slika 19: Zadovoljstvo s količino informacij o KUV, ki je bila podana s strani Knjižnice Šentjur (n = 25)	29
Slika 20: Katera področja umetnosti so pomembna za ustanovo, v kateri so anketiranci zaposleni? (n = 25)	30
Slika 21: Kriteriji anketirancev pri izbiri vsebin oz. programov KUV (n = 25)	30
Slika 22: Odstotek anketirancev, ki so si že ogledali predstavo ponudbe KUV v Ipavčevem kulturnem centru (n = 25)	31
Slika 23: Ocena anketirancev (n = 25)	32
Slika 24: Pomanjkljivosti programa KUV, ki ga pripravlja Knjižnica Šentjur (n = 25)	32

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Opisni odgovori, koliko dni v enem šolskem letu namenijo KUV (n = 19)	21
Preglednica 2: Naslovi predstav, ki so si jih anketiranci ogledali (n = 8)	31
Preglednica 3: Predlagane izboljšave glede KUV v Knjižnici Šentjur (n = 4)	33

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Statistika za obdobje petih let	I
Priloga 2: Pregled zaposlenih za področje dela v OE IKC za obdobje 2016–2020	II
Priloga 3: Pregled zaposlenih za področje dela v OE IKC od 2021 dalje	II
Priloga 4: Anketa	III

1 UVOD

V pisni nalogi bomo obravnavali temo kulturno-umetnostne vzgoje (v nadaljnjem besedilu: KUV), ki združuje kulturo, vzgojo in izobraževanje. Namen KUV v vzgojno-izobraževalnih (v nadaljnjem besedilu: VIZ) ustanovah je otrokom približati kulturo in umetnost. Vloga KUV v kulturnih ustanovah je omogočanje dostopa do kulturnih vsebin in umetnosti. Knjižnica Šentjur od leta 2017 VIZ ustanovam v Občini Šentjur ponuja dostop do kvalitetnih kulturnih vsebin v svoji organizacijski enoti Ipavčev kulturni center Šentjur (OE IKC) v okviru projekta Kulturno-umetnostna vzgoja. Knjižnica Šentjur kot edina profesionalna javna ustanova na področju kulture v Občini Šentjur v skladu s svojim poslanstvom sodeluje z ostalimi deležniki na področju kulture, kot tudi z VIZ ustanovami in ima vso potrebno infrastrukturo za razvoj kulture in umetnosti.

1.1 NAMEN IN CILJI NALOGE

Namen pisne naloge je na primeru projekta Kulturno-umetnostne vzgoje v Knjižnici Šentjur ugotoviti, kakšno vlogo ima KUV vzgoja na kulturno pismenost otrok.

Ugotoviti želimo:

- Ali projekt KUV pripomore k razvoju kulturne pismenosti otrok?
- Ali zaradi projekta Kulturno-umetnostne vzgoje strokovni delavci in otroci pogosteje obiščejo kulturno ustanovo¹ in si ogledajo kulturni program?
- Je projekt Kulturno-umetnostne vzgoje v Knjižnici Šentjur med strokovnimi delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah dobro poznan?
- So strokovni delavci zadovoljni z izborom predstav/ponudbo?

Potrditi želimo predpostavko, da otroci zaradi projekta Kulturno-umetnostne vzgoje pogosteje obiščejo kulturno ustanovo. Posledično želimo potrditi, da projekt Kulturno-umetnostne vzgoje pripomore k razvoju kulturne pismenosti pri predšolskih in šoloobveznih otrocih.

1.2 METODOLOGIJA DELA IN METODE TER RAZISKOVALNO OKOLJE

¹ Primeri kulturnih ustanov: muzeji, knjižnice, kulturni centri, gledališča ...

V teoretičnem delu naloge bomo podrobno pogledali opredelitvi pojma kulturne pismenosti in KUV. Preučili bomo tuje in nacionalne smernice za KUV ter predstavili delo Knjižnice Šentjur in projekt Kulturno-umetnostne vzgoje v Knjižnici Šentjur, organizacijski enoti Ipavčev kulturni center (v nadaljevanju: OE IKC). Raziskovalne podatke, ki smo jih zbrali z analizo relevantnih virov in literature, bomo predstavili opisno.

V raziskovalnem delu naloge bomo predstavili analizo odgovorov anketnega vprašalnika, ki je bil poslan VIZ ustanovam v Občini Šentjur², s katerimi Knjižnica Šentjur sodeluje. Podatke, ki jih bomo zbrali z anketo, bomo obdelali ter predstavili s pomočjo kvantitativne metode. Rezultati bodo predstavljeni grafično v preglednicah in z grafi.

2 KULTURNA PISMENOST

»Pojem pismenosti (ang. literacy) izvira iz latinske besede litteratus, kar označuje človeka, ki se uči.« (Pečjak, 2010, str. 11)

Pojem pismenosti se uporablja v različnih pomenih in ga je težko opredeliti s samo eno definicijo. Harris in Hodge sta že leta 1995 (v Pečjak, 2010, str. 11) navedla okoli štirideset vrst pismenosti, med njimi tudi kulturno pismenost. Te so uporabili različni avtorji v različnih kontekstih.

Pismenost je tudi pri nas vedno pogostejši predmet proučevanja in strokovnih posvetov. »Raznovrstnost mogočih pristopov k pismenosti lahko razberemo iz vse večjega števila prejšnjih pridevnikov v povezavi s pismenostjo za opredelitve novih razločljivih oblik: od funkcionalne, besedilne, večrazsežne, mnogorazsežne, večrazsežnostne in mnogopismene, digitalne, nadbesedilne, informacijske, medijske, vizualne do družinske, matematične, kartografske, glasbene, kulturne, čustvene in gotovo še kakšne druge. Številni jezikoslovci pismenost opisujejo tudi kot sporazumevalne jezikovne zmožnosti, kot poslušanje, branje, govor in pisanje, saj se pismenost vedno dogaja v jeziku in z jezikom.« (Grosman, 2011, str. 19)

Različni avtorji v številnih knjigah, prispevkih in člankih razlagajo različne vrste pismenosti

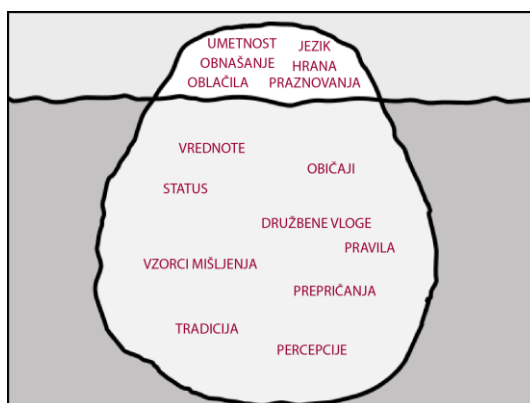
² OŠ Franja Malgaja Šentjur, OŠ Hruševac, OŠ Slivnica, OŠ Dramlje, OŠ Blaža Kocena Ponikva in OŠ Planina pri Sevnici, Vrtec Šentjur in Šolski center Šentjur.

in jo tudi različno poimenujejo, tako v literaturi ni mogoče zaslediti enotne definicije.

Izraz kulturna pismenost je ustvaril ameriški pedagog in kritik ter avtor najbolj prodajane knjige *Cultural literacy, what every american needs to know* E. D. Hirsh, Jr.. Nanaša se na spretnost tekočega razumevanja in sodelovanja v kulturi (Cultural literacy, b. d.).

Slovenski raziskovalki Hrženjak in Vendramin (2003, str. 14–15) se v svoji raziskavi dotakneta Hirsheve teorije in pravita, da se je od njegovega poimenovanja kulturne pismenosti potrebno distancirati, saj Hirsh kulturno pismenost razume kot mrežo informacij, ki bi jo naj razumel vsak kompetenten bralec. Hirsch v svoji knjigi poudarja, da bi naj moderna država za potrebe razširjene ekonomije razvijala splošno pismenost, ter je prepričan, da je v jedru nacionalne države učenje pismenosti in skupne kulture v nacionalnem sistemu izobraževanja. Hirsh s svojim razumevanjem kulturne pismenosti vpeljuje koncept skupne kulture, ki mu ostro nasprotuje tudi Apple (Hirsh 1987, v Hrženjak in Vendramin, 2003, str. 14–15).

V angleškem prispevku *Cultural literacy* na spletni strani Western Sydney University (b. d.) dobimo na kratko razloženo definicijo kulturne pismenosti, ki se naslanja na Hirshevo teorijo kulture. Kulturo pogosto opisujejo kot ledeno goro. Nad vodo so vidiki kulture, ki jih zlahka vidite in doživite: jezik, oblačila, hrana, festivali in podobno. Pod vodo, kjer je ne vidite, so vidiki kulture, ki jih v tisti kulturi poznajo in razumejo, pogosto ne da bi o tem razmišljali ali se spraševali. Na vidike kulture vplivajo njena zgodovina, vrednote in predpostavke, ki segajo od dojemanja prav in narobe, spola in drugih vlog ter običajev, kot je uporaba osebnega prostora, do idiomatske uporabe jezika (jezik, ki temelji na predpostavljjenem znanju).

Slika 1: Kulturna ledena gora (Vir: Western Sydney University. b. d.)

Horton (2007, str. 8) v priročniku omenja pismenost kot družino pismenosti 21. stoletja in jo razdeli v šest kategorij: osnovna funkcionalna pismenost; računalniška pismenost; medijska pismenost; kulturna pismenost; izobraževanje na daljavo in e-izobraževanje ter informacijska pismenost. Kulturna pismenost pomeni znanje in razumevanje, kako tradicije države, religije, etnične skupine ali tradicije plemen, verovanja, simboli in ikone, praznovanja in tradicionalni pogledi vplivajo na ustvarjanje, komuniciranje, shranjevanje in arhiviranje podatkov, informacije in znanje, z uporabo sodobnih tehnologij. Pomemben element poznavanja informacijske pismenosti je zavedanje, kako kulturni dejavniki vplivajo, pozitivno kot negativno, na sodobno rabo informacijske in komunikacijske tehnologije.

Slovenska raziskovalka Hrženjak je skupaj s sodelavci za implementacijo kulturne vzgoje v Sloveniji pripravila obširne študije o kulturni vzgoji. V zaključnem elaboratu CRP-a³ »Kulturno-umetnostna vzgoja skozi otroško literaturo« je kulturno pismenost opredelila kot »sposobnost branja med vrsticami, sposobnost razumeti, kako so sodobne družbe stratificirane po linijah razreda, spola, nacionalnosti, rase, starosti, poklica, politične in religiozne pripadnosti, življenjskega stila, spolne usmerjenosti ipd.; je sposobnost razumeti, kako različne družbene skupine razpolagajo z različno količino družbene moči in kulturnega kapitala in zato na področju kulture bijejo simbolne boje za svoj prostor v svetu, za svoj pomen, za svoj smisel.« (Hrženjak in Vendramin, 2003, str. 19)

Avtorica Hrženjak (2008, str. 49) v prispevku Kulturna vzgoja v perspektivi pojmovanja kulture, otroštva in kurikula piše: »Ideja, da kulturne prakse zahtevajo različne oblike kulturne pismenosti, je nastala pod vplivom francoskega sociologa Bourdieuja. Za ilustracijo odnosa med kulturo in prakso je Bourdieu uporabil metafori potovanja in zemljevida. Kultura je oboje: zemljevid (pravila, kode, konvencije, vrednote, pomeni) in potovanje (vsakdanja življenjska praksa). Kulturna pismenost je v tej prispodobi sposobnost branja zemljevida pomenov (kulturnega sistema), da si ustvarimo svojo pot, čim lepšo in ugodnejšo, skozi življenje. Prakso lahko razumemo dobesedno kot učinek kulturne pismenosti. Kulturna pismenost je torej mnogo več kot zgolj sposobnost branja in pisanja.«

Koncept kulture in kulturne pismenosti je pojmovan različno in ga je težko enoznačno in jasno opredeliti. »Kultura namreč zajema umetniške dosežke, rezultate človeškega dela,

³ CRP – ciljno raziskovalni projekt.

moralo, zakone, verovanja, znanje in navade, gre torej za skupek dosežkov in vrednot, ki so rezultat človekovega delovanja, mišljenja in ustvarjanja.« (Državne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo, 2009, str. 4)

3 BRALNA PISMENOST IN BRALNA KULTURA

»Bralna kultura je pomemben del kulturno-umetnostne vzgoje in kulturne pismenosti. Ko govorimo o razvoju bralne kulture, mislimo na različne oblike spodbujanja branja in razvijanja bralčeve potrebe po branju ter na dojetanje branja kot vrednote. Bralna kultura ima ključno vlogo pri razvoju bralne pismenosti, ki zajema vse jezikovne dejavnosti: zmožnost izražanja, poslušanja, razumevanja govornih in pisnih besedil, s tem pa vključuje tudi spoznavanje in dojetanje literature. Odnos med bralno kulturo in bralno pismenostjo je recipročen: bralna pismenost je ključni element bralne kulture, bralna kultura pa je temelj bralne pismenosti.« (Bucik idr., 2011, str. 23)

Leta 2019 je Vlada RS Slovenije sprejela nacionalni strateški dokument - Nacionalno strategijo za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030, ki določa prednostne naloge na temo razvoja bralne pismenosti. Dokument bralno pismenost opredeli kot stalno razvijajočo se »zmožnost posameznika in posameznice za razumevanje, kritično vrednotenje in uporabo pisnih informacij. Ta zmožnost vključuje razvite bralne veščine, (kritično) razumevanje prebranega in bralno kulturo (pojmovanje branja kot vrednote in motiviranost za branje). Zato je temelj vseh drugih pismenosti in je ključna za razvijanje posameznikovih in posamezničnih sposobnosti ter njuno uspešno sodelovanje v družbi.« (Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti, 2019, str. 3)

Avtorica Vilar (2017, str. 17–18) v delu Proaktivna splošna knjižnica za bralno pismenost in bralno kulturo za lažje razumevanje bralne pismenosti in bralne kulture izraza opredeljuje:

Bralno kulturo opredeljuje kot odnos posameznika in družbe do knjige kot medija in branja kot procesa, torej splet pojmovanj, vrednot, norm, sporočil v zvezi z branjem, ki so prisotni v družbi.

Bralno pismenost opredeljuje kot predpogoj za udejstvovanje v bralni kulturi. Bralna pismenost je ena od skupin kompetenc, ki izhajajo iz branja, iskanja, vrednotenja in uporabe informacij.

4 KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA

Kulturno-umetnostna vzgoja (v nadaljnjem besedilu: KUV) je v zadnjih desetletjih ena izmed pomembnih tem tako v svetovnih krogih kot tudi na nacionalni ravni. Temu potrjujejo tako številni mednarodni dokumenti o KUV kot tudi dokumenti na nacionalni ravni (Bucik idr., 2011, str. 7).

V končnem poročilu modela kulturno-umetnostne vzgoje (Pečjak idr., 2009, str. 20–21) so opredeljeni najpomembnejši mednarodni dokumenti na področju KUV. Med najpomembnejše zagotovo štejemo Road map for Arts Education - Smernice za umetnostno vzgojo, ki so nastale v Lizboni na UNESCOVI prvi svetovni konferenci o umetnostni vzgoji (2006). Ta dokument je ključen za nastanek vseh ostalih dokumentov. Smernice tega dokumenta upoštevajo mnoge države, vključno s Slovenijo.

Unesco je leta 2010 sklical drugo konferenco na temo umetnostne vzgoje, na kateri so predstavljali dosedanje delo in dognanja o kulturni vzgoji. Ob drugi UNESCOVI konferenci je izšel dokument Seoul Agenda: Goals for the Development of Arts Education (2010), v katerem so predstavljena priporočila in dognanja na KUV v Evropi in po svetu (Pečjak idr., 2009, str. 20–21).

V Sloveniji pomen KUV izpostavlja Nacionalni program za kulturo 2004–2007, v katerem kulturna vzgoja vključuje vsa področja kulture in jih opredeli: uprizoritvena umetnost, glasbena umetnost, vizualna umetnost, intermedijska umetnost, knjižnična dejavnost, knjiga, mediji in avdiovizualna kultura, varstvo kulturne dediščine (Pečjak idr., 2009, str. 25).

Celotna zasnova KUV temelji na spoštovanju osnovnih človekovih in otrokovih pravic. Temelji na Splošni deklaraciji o človekovih pravicah (2018)⁴, ki jo je sprejela Generalna skupščina Organizacije združenih narodov na tretjem zasedanju v Parizu. Kulturne vzgoje se v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah dotikajo trije členi. Za KUV pa je najbolj pomemben 27. člen: »Vsakdo ima pravico prosto se udeleževati kulturnega življenja svoje skupnosti, uživati umetnost in sodelovati pri napredku znanosti in biti deležen koristi, ki iz tega izhajajo.« (Splošna deklaracija človekovih pravic, 2018)

⁴ Uradni dokument je bil sprejet leta 1948.

Generalna skupščina Združenih narodov je leta 1989 sprejela Konvencijo o otrokovih pravicah (1989)⁵. Dokument vsebuje pravice, ki bi jih naj uživali vsi otroci na svetu in predstavljajo osnovne standarde za otrokov razvoj v različnih obdobjih na različnih področjih otrokovega življenja. V tem dokumentu sta dva člena, ki se nanašata na KUV:

- 29. člen: »Države pogodbenice so si edine, da mora biti izobraževanje otrok usmerjeno: a) k popolnemu razvoju otrokove osebnosti, nadarjenosti ter umskih in telesnih sposobnosti.«

- 31. člen: »Države pogodbenice spoštujejo in podpirajo otrokovo pravico polno se udeleževati kulturnega in umetniškega življenja in spodbujajo zagotavljanje ustreznih in enakih možnosti kulturnega, umetniškega, razvedrilnega in prostočasnega udejstvovanja.«

V četrtem poglavju z naslovom Kulturna vzgoja kot ustvarjalna vzgoja in kot vzgoja za ustvarjalnost v Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2004–2007 se omenja KUV kot »preplet ustvarjanja na vseh področjih kulture, od tradicionalnih do sodobnih umetniških zvrsti, vključno s popularno kulturo in mediji, preplet učenja o kulturi, njene refleksije in ustvarjanja. Bistvo kulturne vzgoje ni v dodajanju novih vsebin, temveč v prepletanju vseh kurikularnih področij preko inovativnih pedagoških in didaktičnih pristopov.« (Pečjak idr., 2009, str. 24)

Kulturna vzgoja se po svoji vsebini in poslanstvu pojavlja na presečišču kulturnega in vzgojnega izobraževalnega sektorja, zato je skladno z Nacionalnimi smernicami skrb za KUV naložena Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. Smernice so pomembne tudi zato, ker opredeljujejo KUV ter uvajajo enotno razumevanje tega koncepta v izobraževanju. Namenjene so strokovnim delavcem v vrtcih, šolah, zaposlenim v kulturnih ustanovah, umetnikom, staršem in širši javnosti (Bucik idr., 2011, str. 9).

4.1 OPREDELITEV POJMA KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA

Poročila in izsledki z mednarodnih srečanj in konferenc o KUV kažejo, da so strokovnjaki uporabljali različne pojme: kulturna vzgoja; umetnostna vzgoja; umetnostna in kulturna vzgoja; umetnost in kultura v šoli; kulture v šoli (Pečjak idr., 2009, str. 24).

Prevodnik piše, da sta »Kultura in umetnost bistveni sestavini sodobnega izobraževanja,

⁵ Ta dokument je za Slovenijo stopil v veljavo v letu 1991.

odločilnega pomena za posameznikov celostni razvoj. Umetnostna vzgoja je torej univerzalna človekova pravica za vse učeče se, tudi tiste, ki so pogosto izključeni iz izobraževanja, kot so na primer emigranti, kulturne in narodnostne manjšine ter populacija s posebnimi potrebami« (Prevodnik, 2007, str. 169–171).

V Državnih smernicah za kulturno-umetnostno vzgojo (2009, str. 4) je poudarjen umetniški vidik kulture. V skladu s cilji KUV je zaveden seznam področij KUV, ki ni dokončen in se lahko še dopolni. Seznam vključuje in povezuje naslednja področja: bralno kulturo, film in avdiovizualno kulturo, glasbeno umetnost, intermedijske umetnosti (multimedijo), kulturno dediščino in tehniško kulturo, likovno umetnost in uprizoritveno umetnost.

Opredelitev KUV v Državnih smernicah za kulturno-umetnostno vzgojo (2009, str. 5): »Temeljni namen kulturno-umetnostne vzgoje je pri posamezniku vzbuditi željo in potrebo po sodelovanju v kulturnem, predvsem umetniškem izražanju - tako v smislu lastnega ustvarjanja kot uživanja v umetniškem izražanju drugih. Kulturno-umetnostna vzgoja prispeva k razvoju posameznikovega dejavnega odnosa do umetnosti oz. kulture, spodbuja njegovo domišljijo, ustvarjalnost, iniciativnost, inovativnost, tolerantnost ... Razvijanje teh veščin in zmožnosti omogoča posameznikovo osebno rast, spodbuja različne načine mišljenja in ravnanja ter predstavlja osnovo za družbo, ki temelji na znanju, ustvarjalnosti in strpnosti.«

4.2 CILJI IN NAČELA KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE

Državne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo (2009, str. 5–6) opredeljujejo cilje in načela KUV. Cilji se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo:

1. uresničevanje temeljne človekove pravice do izobraževanja in sodelovanja na kulturnem področju,
2. razvijanje ustvarjalnosti,
3. razvijanje individualnih sposobnosti,
4. izboljšanje kakovosti izobraževanja,
5. razvijanje estetske občutljivosti in kritičnega odnosa do kulture in umetnosti,
6. izražanje kulturnih raznolikosti,
7. dviganje ravni kulturne zavesti,
8. zavedanje pomena nacionalne kulturne dediščine.

Cilji KUV se z medpredmetnimi povezavami in dejavnostmi uresničujejo v celotnem vzgojno-izobraževalnem procesu: v vrtcih, osnovnih šolah in srednjih šolah. Uresničevanje ciljev KUV prispeva k razvijanju splošne kulture (Bucik idr., 2011, str. 9).

V Državnih smernicah za kulturno-umetnostno vzgojo (2009, str. 6–7) načela KUV predstavljajo posamezne vidike udejanjanja KUV, ki so: načelo pomena kulturno-umetnostne vzgoje, načelo kroskurikularnosti⁶, načelo dostopnosti in obveščenosti, načelo kakovosti in ustreznosti, načelo enakih možnosti in upoštevanja različnosti, načelo svobode in demokratičnosti, načelo medkulturnega dialoga, načelo razvojno-procesnega pristopa, načelo partnerstva, načelo strokovnosti, načelo načrtovanja, spremljanja in vrednotenja, načelo aktualnosti in sodobnosti, načelo spodbujanja raziskovalnega dela, načelo zagotavljanja materialnih in prostorskih pogojev.

4.3 KOORDINATOR KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE

Slovenija je po vzgledu nekaterih evropskih držav in skladno s cilji Nacionalnega programa za kulturo 2014–2017 (2014) začela načrtno vzpostavljati mrežo koordinatorjev KUV. V Nacionalnem programu je poudarjeno, da sodi dostopnost kakovostne KUV v javni interes kot temeljna pravica posameznika ter hkrati krepitev zavesti o njenem pomenu za razvoj posameznika in družbe kot celote. Dalje je v dokumentu navedeno, »da ima KUV vseživljenjske dimenzije, zlasti pa je pomemben za otroke in mladino, tako z vidika sprejemanja kulture, raziskovanja, kot z vidika ustvarjalnosti na vseh področjih kulture« (Nacionalni program za kulturo 2014–2017, 2014, str. 5–6).

Tome (2008, str. 27) razmišlja, da bi imenovanje koordinatorja kulturne vzgoje moralo postati obveza vsake šole in vrtca. Meni tudi, da bi se morali ravnatelji zavedati pomena te naloge in jo zato zaupati visoko motiviranim in odgovornim strokovnim delavcem. Podobno mišljenje ima Slavko Pregl, založnik, pisatelj in avtor več knjig za otroke in mladino. Pregl (2008, str. 32–33) piše, da se mu zdi nujno vzpostaviti koordinatorje po vrtcih, osnovnih in srednjih šolah. Koordinator bi po njegovem moral biti predavatelj, spodbujevalec, hkrati pa tudi

⁶ Pomeni povezovanje tako po horizontali kot po vertikali na področjih kot so: informacijsko-komunikacijska tehnologija, knjižnična informacijska znanja, državljanska, okoljska, poklicna, kulturna in okoljska vzgoja ter učenje učenja (Terminološki slovar vzgoje in izobraževanja, 2008–2009).

osebnost, ki bi v svoje delo z mladimi vznemirljivo in načrtno vključeval umetnike z vseh področij.

Germ (2008, str. 42–43) vidi koordinatorja za umetnostno vzgojo kot nekoga, ki lahko opazno prispeva k uspešnemu izvajanju umetnostne vzgoje kot kurikula. Z vsebinskega, strokovnega, operativnega in kadrovskega vidika meni, da je lahko koordinator umetnostne vzgoje učitelj kateregakoli umetnostnega in humanističnega predmeta. Celó verjame, da bi lahko izvajalci družboslovnih ali naravoslovnih predmetov enakovredno opravljali vlogo koordinatorja, če le premorejo dovolj izostren posluh za umetnost. Po njegovem mnenju lahko to delo prevzame ustrezno motiviran in dodatno izobražen učitelj obstoječih predmetov.

Na spletni platformi *Kulturni bazar* (b. d. a) je koordinator KUV »kontaktna oseba, ki je ambasador kulture, umetnosti in ustvarjalnosti, sodeluje pri načrtovanju in izvajanju različnih KUV projektov in skrbi za povezovanje s kulturnimi ustanovami in ustvarjalci, ga kultura in umetnost zanimata in navdušujeta ter se redno dodatno usposablja na področju KUV.«

»Koordinator KUV je strokovni delavec, ki je »ambasador« razvoja KUV v svoji ustanovi ter ga zanimata kultura in izobraževanje, dobro pozna področje ali pa se želi na njem dodatno strokovno usposobiti« (Kulturni bazar, b. d. a).

4.4 KULTURNI BAZAR

Kulturni bazar je največji nacionalni medresorski projekt na področju KUV. Pobudniki in organizatorji projekta so Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Zavod RS za šolstvo. Izvršni producent Kulturnega bazarja je Cankarjev dom v Ljubljani. Projekt nastaja v sodelovanju s profesionalnimi kulturnimi ustanovami in ustvarjalci z vseh področij kulture (Kulturni bazar, b. d. b).

Kulturni bazar kot nacionalno stičišče KUV, kjer se križajo vsa področja kulture in umetnosti, predstavlja bogato in raznoliko ponudbo, ki jo lahko preverimo na njihovi spletni strani. Od leta 2021 si lahko strnjeno ponudbo pogledamo v priročnem dokumentu *Kulturoplov: Prelet kulturno-umetnostne ponudbe za vrtec in šole* (Bucik idr., 2021).

4.5 ZLATA PALIČICA

Slovenski gledališki inštitut je nacionalni koordinator KUV na področju gledališča in je nosilec nacionalnega projekta Gleda(l)išče, katerega ena od programskih enot je spletna platforma *Zlata paličica*, ki jo financirata Ministrstvo za kulturo in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. V okviru petletnega projekta Gleda(l)išče so poklicni ustvarjalci in strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah v sodelovanju z gledališkimi ustanovami razvijali tudi program *Predstava pod drobnogledom*. To je model vodenege ogleda gledališke predstave, ki obisk gledališča na ustvarjalen način integrira v pouk in vzame predstavo pod drobnogled. Ta model poteka v treh delih in vključuje:

- pripravo na ogled predstave;
- ogled predstave (spremljevalna ponudba: ogled zaodrja, delavnico ali pogovor z ustvarjalci) in
- refleksijo po ogledu predstave (Gledališče pod drobnogledom, 2021, str. 198).

V letu 2021 je Slovenski gledališki inštitut izdal priročnik za gledališko opismenjevanje *Gledališče pod drobnogledom*. Priročnik je odlično gradivo za pripravo kulturno-umetnostne vzgoje na področju uprizoritvene umetnosti. Predstav, ki jih ponujajo slovenska gledališča in umetniki za otroke, je veliko, zato je nujno potrebno izbirati kvalitetne in primerne predstave za otroke in mladostnike ter se pri tem ozirati tudi na razvojne značilnosti posamezne starostne skupine gledalcev (Gledališče pod drobnogledom, 2021, str. 198).

5 KNJIŽNICA ŠENTJUR

Knjižnica Šentjur je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za prebivalce v občinah Šentjur in Dobje. Uporabnikom predstavlja informacijsko, kulturno, izobraževalno in socialno središče. Zagotavlja dostop do kakovostnega in raznolikega knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij ter dostop do domoznanskega gradiva. Spodbuja bralno kulturo in vseživljenjsko izobraževanje (Knjižnica Šentjur, 2020b, str. 7).

V knjižnici se odvijajo raznoliki dogodki in dejavnosti za otroke ter odrasle. Knjižnica Šentjur si v skladu s svojim poslanstvom in strateškimi usmeritvami močno prizadeva na področju bralne kulture za:

- razvijanje bralnih navad pri različnih ciljnih skupinah,

- pomoč pri izposoji gradiva in svetovanje pri njegovi izbiri,
- oblikovanje vseživljenjskih bralnih navad,
- promoviranje kvalitetne otroške in mladinske literature ter literature za odrasle,
- spodbujanje rednega obiska knjižnice in izposoje knjig (Ipavčev kulturni center Šentjur, b. d.).

V ta namen knjižnica izvaja: ure pravljic, uganke meseca, priporočilne sezname, projekt Rastem s knjigo v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo, bralno značko za najmlajše Beremo s sovico Znalko, bralno značko za odrasle, knjižne čajanke, literarne večere, potopisna predavanja in razstave. Za ponazoritev delovanja Knjižnice Šentjur je v Prilogi 1 predstavljena statistika števila dogodkov in števila obiskov za preteklih pet let, ki je izdelana na podlagi zaključnih poročil za posamezno leto. Pri tem ugotavljamo, da so se statistične vrednosti po letu 2017 počasi zviševale, krivulja rasti pa je strmo padla v letu 2020. Razlog za nižjo rast lahko pripišemo razglašeni pandemiji SARS CoV-19 (Knjižnica Šentjur, 2017, 2018, 2019, 2020a).

Knjižnica Šentjur je tudi upravljavka Ipavčevega kulturnega centra Šentjur (v nadaljevanju OE IKC) s sedežem na ul. Dušana Kvedra 46, 3230 Šentjur. OE IKC nudi prostore za najem in organizacijo dogodkov/prireditev (Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnice Šentjur, 2015).

Od leta 2016 je Knjižnica Šentjur – OE IKC članica Združenja kulturnih domov in ustanov Slovenije (KUDUS) (KUDUS, b. d.).

5.1 OE IKC

5.1.1 Zgodovina OE IKC

Obstoječa zgradba Ipavčevega kulturnega centra ima dolgo zgodovino. Na mestu sedanjega sodišča je bil v času med prvo in drugo svetovno vojno Katoliško-prosvetni dom, ki je imel prostore tudi za kulturne dejavnosti. V letu 1951 je občina s proračunskimi sredstvi in prostovoljnimi delom občanov prizidala kulturno dvorano s spremnimi prostori, kar je vse skupaj sestavljalo Zadružni dom. Kasneje se je v prostore Katoliškega doma vselil zdravstveni dom. Vsa prosvetna dejavnost se je zato odvijala v kulturni dvorani s spremnimi prostori. Po letu 1970 se je zdravstveni dom preselil na lokacijo, kjer je še danes. V nekdanje prostore

Zadružnega doma se je naselilo sodišče, ki je po letu 1990 prešlo v last Ministrstva za pravosodje. Ob dnevu osvobodilne fronte leta 1977 se je na osrednji proslavi Zadružni dom preimenoval v Kulturni dom, ki je imel v zadnjih letih vlogo večnamenske dvorane, saj so v njem potekale številne kulturne in druge prireditve. Izvajali so se plesni tečaji ter redne vaje folklornega društva. Ob različnih priložnostih, kot je na primer Šentjurjevo, je služil tudi kot razstavni prostor. Ob dolgotrajni uporabi je postal dotrajan in potreben celovite prenove. Oprema ni več zadoščala minimalnim standardom za zagotavljanje kvalitetnega kulturnega programa, zato je bilo izvedenih kar nekaj aktivnosti, predvsem v smeri iskanja koncepta izgradnje in primerne lokacije. Ob prenovi v letu 2014 se je Kulturni dom preimenoval v Ipavčev kulturni center Šentjur⁷. Pridobljenih je bilo 244 m² novih prireditvenih prostorov. Ob tem je bila izdelana tudi nova grafična podoba. V letu 2015 so bile v skladu z razpisnimi pogoji⁸ sklenjene pogodbe med Občino Šentjur in ZKD Šentjur, Knjižnico Šentjur, Razvojno agencijo Kozjansko in privatnim sektorjem. S tem so bila zagotovljena delovna mesta (glej prilogo 2 in 3) za delovanje IKC za obdobje petih let. V skladu s pogoji razpisa je Zveza kulturnih društev Šentjur v letu 2015 prevzela upravljanje Ipavčevega kulturnega centra Šentjur, Knjižnica Šentjur pa je prevzela programsko vodenje centra. Od 1. 1. 2021 je finančno in programsko upravljanje IKC v celoti prešlo na Knjižnico Šentjur (Knjižnica Šentjur, 2020c, str. 5–6).

5.1.2 Predstavitev in poslanstvo OE IKC

Osnovno poslanstvo IKC je delovanje na področju kulture, kjer prispeva k povezovanju različnih kulturnih dejavnosti. Pokriva delovanje na področju posredovanja profesionalne in ljubiteljske kulturno-umetniške dejavnosti ter s tem omogoča dostopnost umetniških programov v Šentjurju. Glavna dejavnost IKC je trženje in oddaja prostorov in opreme v najem za potrebe kulturnih prireditev ter izvajanje prireditvene dejavnosti. IKC trenutno nudi možnosti koriščenja:

- velike dvorane velikosti 290 m², ki lahko sprejme 230 obiskovalcev na prireditve;

⁷ Kulturni center Šentjur nosi ime po Ipavcih. Znameniti Šentjurski družini – zdravnikov, domoljubov in skladateljev.

⁸ S pogodbo o sofinanciranju projektov javne kulturne infrastrukture v okviru Javnega razpisa za sofinanciranje operacij javne kulturne infrastrukture v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih potencialov za obdobje 2007–2013, v okviru razvojne prioritete: 3. »Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov« in prednostne usmeritve 3.2. »Mreženje kulturnih potencialov« št. 3340-14-119005.

- male dvorane v velikosti 70 m², ki lahko sprejme 60 obiskovalcev in je primerna za izvajanje delavnic, strokovnih predavanj, predstavitev, vadbe;
- avle (v preddverju velike dvorane) v velikosti 70 m², ki nudi možnost organizacije družabnih dogodkov, predstavitev, razstav;
- dvoriščni prostor v velikosti 260 m², kjer je možnost organiziranja večjih kulturno turističnih dogodkov (Knjižnica Šentjur, 2018, str. 4).

IKC je opremljen z najsodobnejšo avdiovizualno tehniko, z vso potrebno spremljevalno infrastrukturo (garderobe, zaodrje, sanitarije, prostor za pogostitve) (Knjižnica Šentjur, 2018, str. 4).

V avli IKC se nahaja knjigobeznica z odpisanim knjižničnim gradivom ter trije LCD zasloni, na katerih se predvajajo aktualne informacije: napovednik dogodkov, vabila, hišni red in promocijski film Pesem Južne Železnice. Na INFO stojalih je nastavljeno gradivo s turistično in kulturno ponudbo v občini Šentjur. OE IKC služi kot velik prireditveni prostor za prireditve v lastni organizaciji in tudi za prireditve zunanjih najemnikov. V organizacijski enoti Knjižnica Šentjur organizira Otroški abonma Jurček, Sobotne filmske matineeje, Sobotne ustvarjalne delavnice, koncerte in gledališke predstave ter prireditve pod okriljem Ipavčevih kulturnih dni in Šentjurskega poletja (Knjižnica Šentjur, 2017).

5.2 KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA V IPAVČEVEM KULTURNEM CENTRU ŠENTJUR

V letu 2017 je Knjižnica Šentjur OE IKC pričela z izvajanjem KUV v občini Šentjur. Vsebine KUV so podprle vse osnovne šole v občinah Šentjur in Dobje. Do marca 2020 je bilo izvedenih 17 predstav, ki si jih je ogledalo 3.440 otrok (Knjižnica Šentjur, 2020a).

Program KUV se redno posodablja in objavlja na uradni spletni strani Ipavčevega kulturnega centra Šentjur (IKC) pod zavihkom kulturno-umetnostna vzgoja. Vsebine so skrbno izbrane in dejavnosti načrtovane skupaj z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami, ki v začetku novega šolskega leta prejmejo tiskane kataloge KUV z izbranimi vsebinami za tekoče šolsko leto. Knjižnica Šentjur OE IKC pod okriljem KUV vzgojno-izobraževalnim ustanovam nudi ogled kvalitetnih predstav v veliki dvorani Ipavčevega kulturnega centra Šentjur, v sodelovanju s koordinatorjem za filmsko vzgojo nudi ogled filmov in pogovor po ogledu filmske projekcije.

Gaber, S., Razvoj kulturne pismenosti otrok: primer projekta Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur. Pisna naloga za bibliotekarski izpit

V sodelovanju z Razvojno agencijo Kozjansko nudi ogled promocijskega filma *Pesem Južne železnice*⁹ (Ipavčev kulturni center Šentjur, b. d.).

Izbrane vsebine, ki so zajete v katalogu, so predstavljene po sklopih priporočilnih vsebin za: vrtec, prvo stopnjo, drugo stopnjo, tretjo stopnjo, srednjo šolo, obisk knjižnice – bralna kultura, filmsko vzgojo in turistično ponudbo. Na kolegiju ravnateljev so pred pričetkom šole oziroma šolskega leta vsebine na sestanku osebno predstavljene. Pri sodelovanju je Knjižnica Šentjur OE IKC vselej odprta za njihove predloge. Če si želijo na odru IKC ogledati predstave, ki niso zajete v aktualnem katalogu in so primerne ter tehnično izvedljive za velikost odra, se jim lahko omogoči organizacijo in ogled izbrane predstave. V katalogu KUV so na začetnih straneh osnovne informacije za koordinatorje KUV na vzgojno-izobraževalnih ustanovah pri organizaciji obiska Ipavčevega kulturnega centra Šentjur. Med temi informacijami so med drugim sedežni red in pravila lepega vedenja (Ipavčev kulturni center Šentjur, b. d.).

Namen KUV je dvigniti raven kulturne pismenosti in vzpostaviti povezavo med izobraževalnim in kulturnim področjem v občini Šentjur (Knjižnica Šentjur, 2016).

Cilj KUV v Knjižnici Šentjur je, da bi si vsak učenec vzgojno-izobraževalne ustanove v Občini Šentjur vsaj trikrat v času osnovnošolskega izobraževanja organizirano pogledal umetniško uprizoritev na odru IKC (Knjižnica Šentjur, 2016).

5.3 DEJAVNOST ORGANIZACIJSKE ENOTE IKC

S šolskim letom 2017/2018 je organizacija Otroškega abonmaja Jurček prešla iz Mladinskega centra Šentjur na Knjižnico Šentjur. Od takrat dalje Knjižnica Šentjur skrbi za redni program Otroškega abonmaja Jurček. V sezoni 2017/2018 se je izvedlo pet otroških predstav za 80 abonentov, posamično predstavo pa si je ogledalo približno 150 obiskovalcev. V sezoni 2018/2019 so bile predstave organizirane za 82 abonentov, posamične predstave pa si je ogledalo približno 180 obiskovalcev. Tudi v tej sezoni je bilo organiziranih pet otroških predstav. Sezona 2019/2020 je bila negotova zaradi razglašene pandemije SARS-CoV-2,

⁹ »Razvojna agencija Kozjansko je s predstavitvenim filmom **Občine Šentjur Pesem Južne železnice** prejela prestižno nagrado filmskega sveta mednarodnega filmskega festivala Filmat na Poljskem.« (Razvojna agencija Kozjansko, b.d.)

vendar je bilo kljub vsem preprekam izvedenih pet otroških predstav za 98 abonentov, s tem da se je zaradi spoštovanja vladnih ukrepov in priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje (v nadaljevanju: NIJZ) zadnja predstava izvedla s ponovitvijo in izključno za že vnaprej zakupljene abonentske vstopnice. Sezona 2020/2021 se zaradi ukrepov vlade in priporočil NIJZ ni pričela, čeprav je bila pripravljena in načrtovana (Knjižnica Šentjur, 2017, 2018, 2019, 2020a).

Knjižnica Šentjur OE IKC je nadaljevala s prakso, ki jo je uvedel Mladinski center Šentjur, in sicer da na vsako šolo v Občini Šentjur vključno z enotami¹⁰ posreduje vavčerje za prevzem brezplačnih vstopnic za ogled predstave. Strokovni delavci na šolah presodijo, kako bodo vavčerje porabili. Prednostno so vavčerji namenjeni socialno šibkejšim družinam, ki si nakup vstopnice za ogled predstave ne morejo privoščiti (Knjižnica Šentjur, 2017).

Knjižnica Šentjur - OE IKC redno organizira Sobotne filmske matineeje in Sobotne ustvarjalne delavnice. Med poletnimi počitnicami pa organizira Pravljičice pod krošnjami dreves ter po eno filmsko projekcijo Poletnega kina na prostem, ki je namenjena mladim in je prioriteto slovenske produkcije (Knjižnica Šentjur, 2020a).

6 RAZISKAVA

6.1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Pri raziskavi smo si zastavili naslednja vprašanja:

- Ali projekt Kulturno-umetnostne vzgoje pripomore k razvoju kulturne pismenosti pri predšolskih in šoloobveznih otrocih?
- Ali zaradi projekta Kulturno-umetnostne vzgoje strokovni delavci in otroci pogosteje obiščejo kulturno ustanovo in si ogledajo kulturni program?
- Je projekt Kulturno-umetnostne vzgoje Knjižnice Šentjur med strokovnimi delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah dobro poznan?
- So strokovni delavci zadovoljni z izborom predstav/ponudbo?

¹⁰ Osnovna šola Hruševci - POŠ Kalobje, Osnovna šola Franja Malgaja Šentjur - POŠ Blagovna, Osnovna šola Slivnica pri Celju - POŠ Loka pri Žusmu in POŠ Prevorje.

6.2 METODOLOGIJA

Osnovna teoretična izhodišča smo pridobili s pregledom domače in tuje literature. Raziskovalni podatki so bili pridobljeni z metodo ankete, ki je ena izmed znanstvenih metod zbiranja kvantitativnih podatkov. Anketa je metoda zbiranja podatkov, s pomočjo katere lahko pridemo do podatkov o stališčih in mnenjih anketirancev. Je ekonomična, saj s pravilno oblikovano anketo pridemo v kratkem času do velikega števila informacij. Pri anketi lahko uporabimo odprta, polodprta in zaprta vprašanja (Ambrožič, 2005).

Uporabili smo spletni anketni vprašalnik 1KA¹¹, ki je vseboval zaprta in odprta vprašanja. K sodelovanju v anketi smo povabili strokovne delavce v VIZ ustanovah, ki so v ustanovi, kjer so zaposleni, zadolženi za izvedbo KUV. Povabilo k izpolnjevanju ankete je bilo posredovano vsem osmim ravnateljem vzgojno-izobraževalnih¹² ustanov v Občini Šentjur, s katerimi sodelujemo, s prošnjo, da anketni vprašalnik posredujejo svojim strokovnim sodelavcem, ki se ukvarjajo z izvedbo in organizacijo KUV. Pri pripravi vprašalnika smo se opirali na raziskavo *Kulturno-umetnostna vzgoja in nevladni sektor v kulturi*, ocena stanja v letu 2015, ki jo je pripravilo društvo Asociacija ter dodali vprašanja, ki se nanašajo na specifiko projekta KUV v Knjižnici Šentjur.

Oblikovali smo anketni vprašalnik, ki je vseboval 27 vprašanj (od teh 4 demografska vprašanja), 24 zaprtih vprašanj (od teh je bilo 21 obveznih in 6 neobveznih vprašanj) ter 7 vprašanj, na katera je bilo več možnih odgovorov. Anketni vprašalnik je vključeval tudi 3 odprta vprašanja (Priloga 4).

Pri raziskavi smo naleteli na nekatere ovire, saj je bilo zaradi situacije s SARS-CoV-2 manj odziva, kot bi ga lahko bilo v drugačnih okoliščinah. Zaradi spletne oblike ankete, ki anketirancem dopušča vračanje k prejšnjim vprašanjem, da lahko spremenijo odgovore ali pa

¹¹ Anketni vprašalnik je bil dostopen na: <https://1ka.arnes.si/a/28592>.

¹² Anketni vprašalnik je bil posredovan na elektronske naslove ravnateljev in ravnateljic: Vrtec Šentjur, Glasbena šola skladateljev Ipavcev Šentjur, OŠ Franja Malgaja Šentjur, OŠ Hruševac, OŠ Planina pri Sevnici, OŠ Slivnica pri Celju, OŠ Blaža Kocena Ponikva, OŠ Dramlje in Šolski center Šentjur s prošnjo, da ga posredujejo strokovnim delavcem, koordinatorjem zadolženim za izvedbo kulturno-umetnostne vzgoje.

odgovarjajo takrat, kadar jim bolj ustreza, smo naleteli na delno izpolnjene ankete ali pa so si prejemniki vprašanja samo ogledali, ankete pa niso izpolnili.

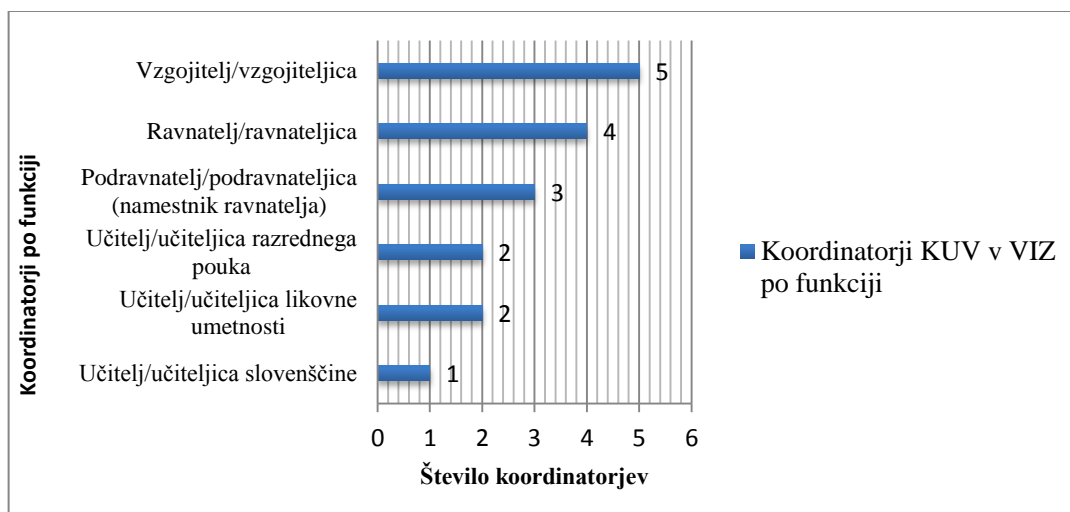
Za interpretacijo rezultatov smo uporabili kvantitativno analizo zbranih odgovorov. Pri vprašanjih, kjer so anketiranci imeli možnost več odgovorov, so bili upoštevani vsi odgovori in ne le število sodelujočih anketirancev, ki so bili zajeti v raziskavi. Rezultati so predstavljeni opisno in s pomočjo grafov (slik) ali preglednic.

6.3 REZULTATI

Anketni vprašalnik (Priloga 2) je bil dostopen na spletu. Povezava do ankete je bila aktivna od 1. 9. 2021 do 27. 9. 2021. Anketo je odprlo 77 anketirancev, v celoti pa jo je izpolnilo 25 anketirancev. V analizi rezultatov so upoštevani samo v celoti izpolnjeni odgovori (n = 25) in vsi odgovori na vprašanja z več možnimi odgovori.

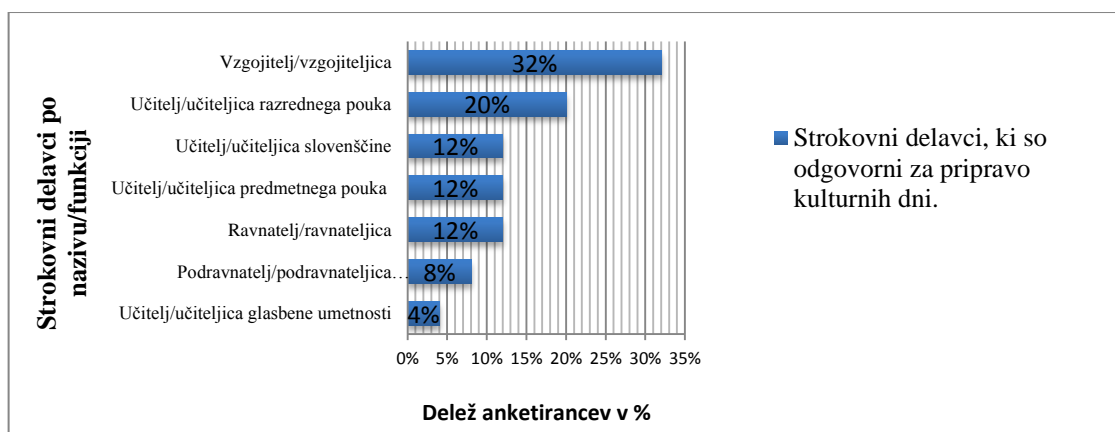
Na začetku anketnega vprašalnika smo zastavili 4 demografska vprašanja, v katerih nas je zanimalo, ali imajo vzgojno-izobraževalne ustanove v Občini Šentjur registrirane koordinatorje na spletni platformi Kulturni bazar, kdo je odgovoren za pripravo kulturnih dni, kje so anketiranci, ki izpolnjujejo anketo, zaposleni ter kakšna je njihova funkcija v teh VIZ ustanovah.

Na prvo anketno vprašanje je odgovorilo 17 sodelujočih anketirancev. Iz grafikona (Slika 2) je razvidno, da je največji delež registriranih koordinatorjev KUV iz vrst vzgojiteljev/ic (29 %). Sledijo ravnatelj/ce (24 %), podravnatelj/ce (18 %), učitelj/ce razrednega pouka in učitelj/ce likovne umetnosti (12 %) ter nazadnje učitelj/ce slovenščine (6 %). Iz dobljenega števila odgovorov ugotavljamo, da vse VIZ ustanove v občini Šentjur še nimajo registriranega koordinatorja na spletni platformi Kulturni bazar ali pa spletne platforme Kulturni bazar še ne poznajo.

Slika 2: Koordinatorji VIZ, registrirani na spletni platformi Kulturni bazar (n = 17)

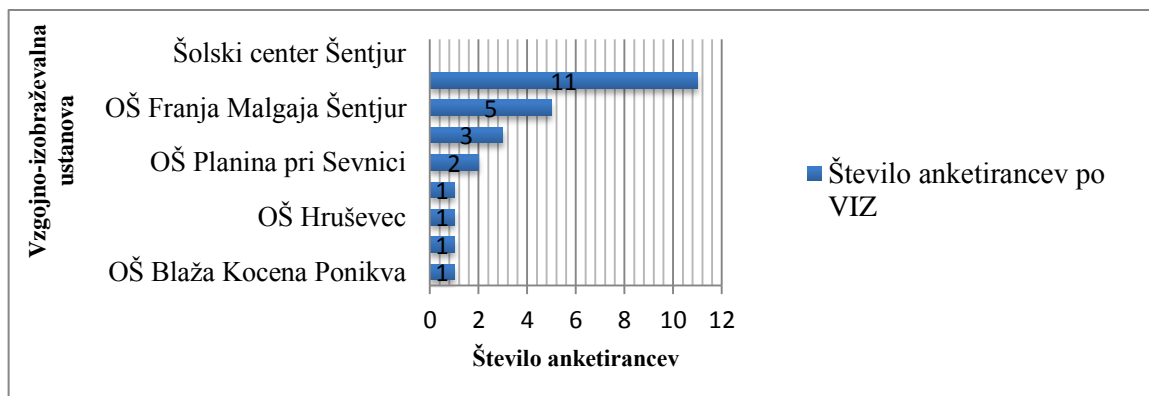
Drugo vprašanje se je navezovalo na prvo, in sicer nas je zanimalo, kdo v vzgojno-izobraževalni ustanovi je zadolžen za organizacijo kulturnih dni. Na drugo vprašanje je odgovorilo 25 anketirancev (Slika 3). Za kulturne dneve so po rezultatih ankete v večini zadolženi vzgojitelji/vzgojiteljice (32 %), takoj za njimi so učitelji/učiteljice razrednega pouka (20 %), sledijo ravnatelj/ravnateljice (12 %) in učitelji/učiteljice predmetnega pouka (12 %).

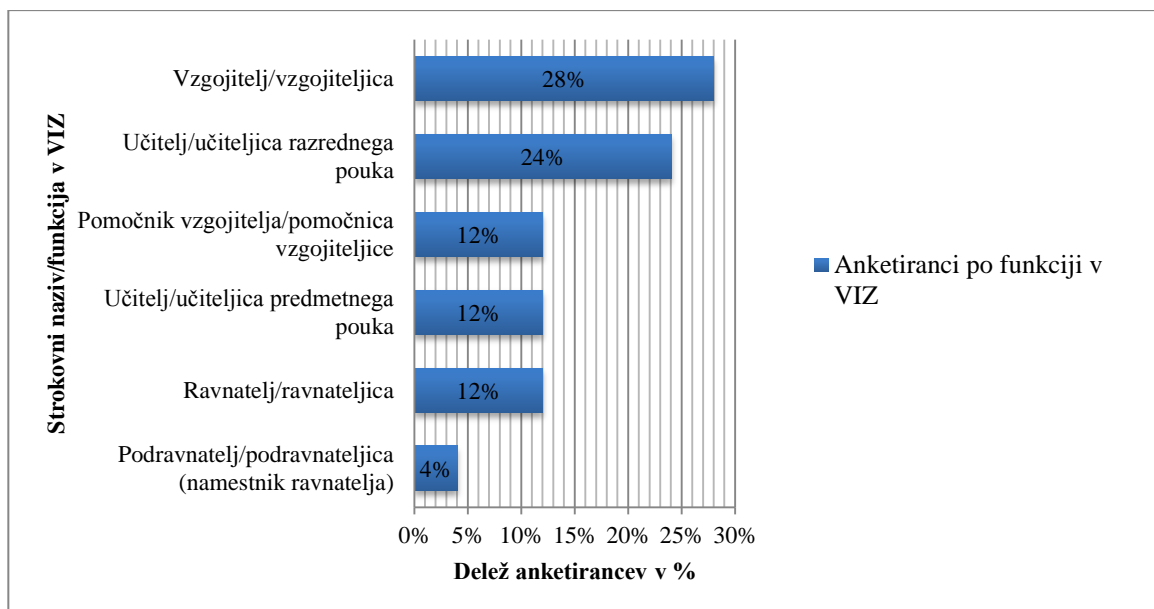
Slika 3: Delež zadolženih za kulturne dni po funkciji v vzgojno-izobraževalni ustanovi (n = 25)

Rezultate drugega vprašanja lahko povežemo z odgovori na tretje in četrto vprašanje, v katerih nas je zanimalo, kakšno vlogo imajo anketiranci v VIZ ustanovi, kjer so zaposleni ter na katerem delovnem mestu. Največ anketnih vprašalnikov je bilo izpolnjenih od vzgojiteljev/vzgojiteljic (28 %), učiteljev/učiteljic razrednega pouka (24 %), ravnateljev/ravnateljic, učiteljev/učiteljic predmetnega pouka in pomočnika vzgojitelja/pomočnice vzgojiteljice (12 %). Od tega se je 11 anketirancev opredelilo za zaposlene v Vrtcu Šentjur, 5 anketirancev je označilo OŠ Franja Malgaja, 3 Glasbeno šolo

skladatelj Ipvavcev Šentjur, dve anketi sta bili izpolnjeni v OŠ Gorica pri Slivnici ter po ena anketa v OŠ Hruševce, OŠ Blaža Kocena, OŠ Dramlje in OŠ Slivnica pri Celju, medtem ko s strani Šolskega centra Šentjur ni bilo odgovora (Slika 4 in Slika 5).

Slika 4: Število anketirancev iz vzgojno-izobraževalnih ustanov (n = 25)

Slika 5: Delež anketirancev po nalogi/funkciji v vzgojno-izobraževalni ustanovi (n = 25)

Rezultati odgovorov na demografska vprašanja so odraz dejanskega stanja. Knjižnica Šentjur največ sodeluje z Vrtcem Šentjur, ki ima 11 enot, v katerem je vključenih 750 otrok. Za vrtčevske otroke se organizirana predstava izvede v treh ponovitvah. OŠ Franja Malgaja Šentjur je ena izmed VIZ ustanov, s katero knjižnica zelo dobro in veliko sodeluje, saj se nahaja v njeni neposredni bližini. Podobno je z Glasbeno šolo skladatelj Ipvavcev, ki je v letu 2019, ob praznovanju 50 let glasbenega šolstva, pripravila avtorsko predstavo: Zgodba o

mali DORIMU¹³. Njihova avtorska predstava je bila vključena v katalog vsebin in na ogled predstavljena vsem šolam v Občini Šentjur. V vseh ostalih šolah ima Knjižnica Šentjur OE IKC kontaktno osebo (običajno je to ravnatelj ali ravnateljica), s katero redno komunicira za izvedbo KUV v OE IKC.

Prvi sklop vprašanj se je nanašal na KUV na splošno. Zanimalo nas je, koliko dni v šolskem letu anketiranci namenijo kulturno-umetnostni vzgoji, ali poznajo pomembne dokumente za kulturno-umetnostno vzgojo ter kako se znotraj kurikula povezujejo z organizacijami za izvedbo KUV.

V vprašanju pet smo spraševali, koliko dni v šolskem letu anketiranci namenijo KUV. Dobili smo 25 odgovorov, razpon pa je bil od 3–300 (Preglednica 1). Odgovori na to vprašanje so preveč raznoliki in podani na splošno. Iz preglednice razberemo, da imajo na razred (skupino) namenjene najmanj tri dni v letu za vsebine iz KUV. Za ostale, ki so opredelili več dni, predvidevamo, da vsebine KUV implementirajo v učni načrt in jih izvajajo znotraj pouka. Glede na anketirance, ki v večini prihajajo iz vrst vzgojiteljev/vzgojiteljic, sklepamo, da naše razmišljanje drži, saj v vrtcu kljub načrtanemu kurikulumu lažje implementirajo vsebine KUV v svoje delo in lahko tako skozi celo leto dosežejo večje število dni, ki jih namenijo kulturnim vsebinam.

Preglednica 1: Opisni odgovori, koliko dni v enem šolskem letu anketiranci namenijo KUV (n = 19)

	Koliko dni v enem šolskem letu namenite kulturno-umetnostni vzgoji?
Odgovor 1	3
Odgovor 2	Mesečno jih implementiramo v neposredno delo, težko opredelimo število dni.
Odgovor 3	15
Odgovor 4	30
Odgovor 5	10–15
Odgovor 6	5
Odgovor 7	10
Odgovor 8	V vsakem razredu je predpisano število dni, večkrat je kar vmes kakšna kulturna ura itd. Tako skupaj pride na 7–10 dni.

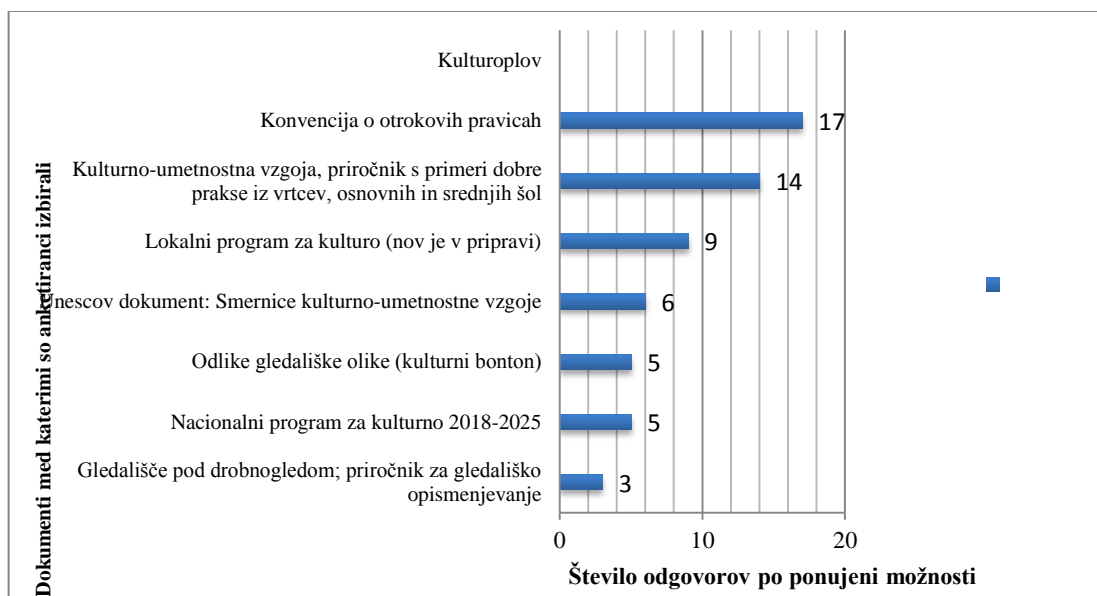
¹³ Zgodba o mali Dorimu je glasbeno-plesna predstava po literarni predlogi Žive Voga (avtorice slikarice Zgodba o mali Dorimu). Predstava je bila na odru IKC uprizorjena v izvedbi Glasbene šole skladateljcev Ipavcev Šentjur ob 50. obletnici Glasbene šole skladateljcev Ipavcev Šentjur. Posnetek glasbeno-plesne predstave je dostopen na <https://www.youtube.com/watch?v=iuJ0u6ngWWw>.

Odgovor 9	20
Odgovor 10	15–30 dni ali več (odvisno od starosti otrok)
Odgovor 11	veliko dni
Odgovor 12	4
Odgovor 13	40
Odgovor 14	7
Odgovor 15	Vsak razred najmanj 3, najmanj 5 prireditev na šolskem nivoju, 3 za širšo javnost plus dodatni projekti, kjer pogosto vključimo umetnost in kulturo.
Odgovor 16	300+
Odgovor 17	50
Odgovor 18	vsak dan
Odgovor 19	vsaj 4 dni na razred

Na vprašanje 6 je bilo možnih več odgovorov (Slika 6). 17 sodelujočih anketirancev je označilo, da poznajo Konvencijo o otrokovih pravicah, 14 anketirancev je označilo, da poznajo Kulturno-umetnostno vzgojo, priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol, 9 anketirancev pozna Lokalni program za kulturo¹⁴, samo 6 anketirancev pozna Unescov dokument: smernice kulturno-umetnostne vzgoje, 5 anketirancev pozna osnutek Nacionalnega programa za kulturo 2018–2025¹⁵ in odlike gledališke olike, 3 anketiranci poznajo nov priročnik Gledališče pod drobnogledom, nihče pa ne pozna najnovejšega priročnika KUV Kulturoplov.

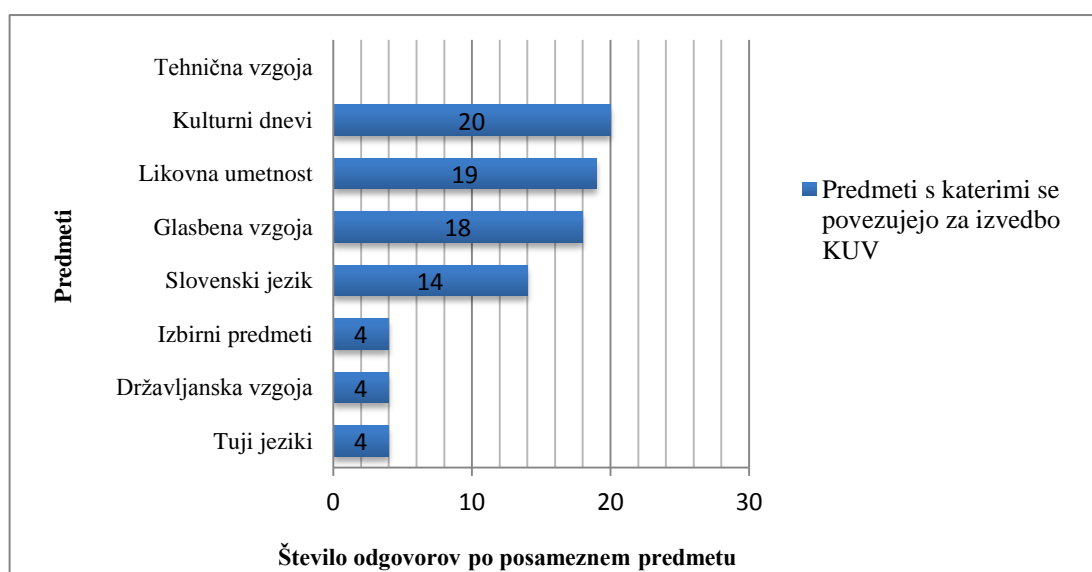
¹⁴ Lokalni program kulture Občine Šentjur za obdobje 2015–2020 (sprejet na 7. seji Občinskega sveta Občine Šentjur 16. julija 2015). Aktualen Lokalni program kulture Občine Šentjur 2021–2025 je bil sprejet na 14. seji Občinskega sveta Občine Šentjur 21.12.2021.

¹⁵ Nacionalni program za kulturo 2018–2025 še ni sprejet in je v postopku vsebinskega spreminjanja.

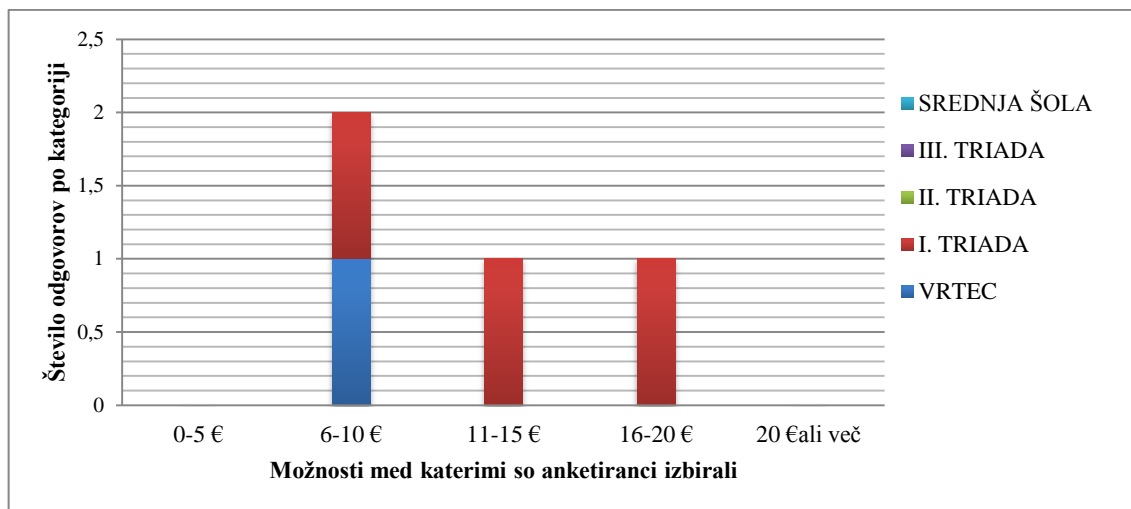
Slika 6: Dokumenti, ki jih anketiranci poznajo in jim pri pripravi KUV sledijo (r = 59)

Na vprašanje 7 je bilo možnih več odgovorov, in sicer nas je konkretno zanimalo, s katerimi vsebinami znotraj kurikula se koordinatorji KUV povezujejo z organizacijami za izvedbo KUV (Slika 8). Največ anketirancev (20) se za izvedbo KUV povezuje z izvedbo kulturnih dni, 19 anketirancev je označilo likovno umetnost, 18 anketirancev glasbeno umetnost in 14 anketirancev slovenski jezik. Tuji jeziki, državljanska vzgoja in izbirni predmet so med manj zastopanimi predmeti znotraj kurikula za izvedbo KUV. Tudi v raziskavi, ki jo je naredila avtorica Jež (2017) za društvo Asociacija, je bila likovna umetnost najpogostejši predmet znotraj kurikula, s katerim so se povezovali za izvedbo KUV.

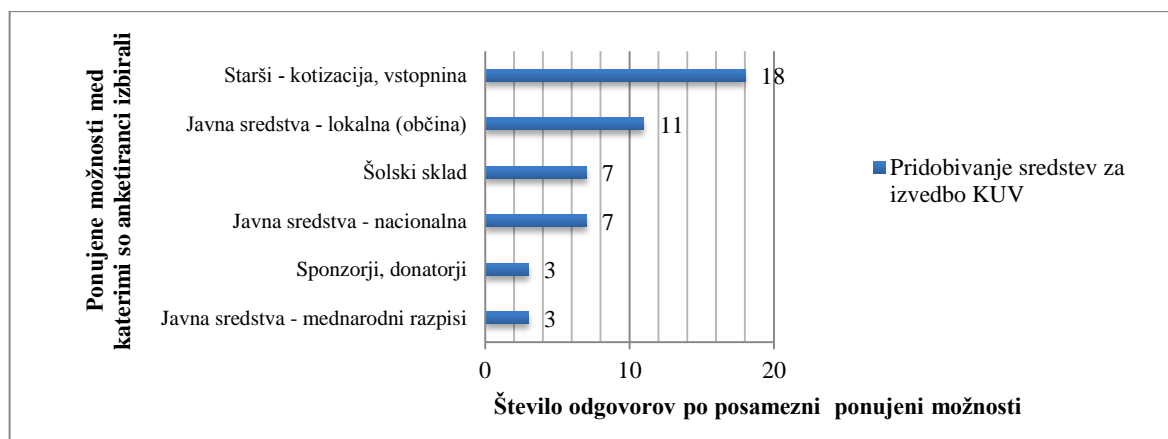
Slika 7: Predmeti znotraj kurikula, s katerimi se koordinatorji KUV za izvedbo KUV najpogosteje povezujejo (r = 83)

V anketnem vprašalniku smo zastavili dve vprašanji, vezani na financiranje programov KUV. Najprej smo vprašali, koliko znaša proračun za KUV na otroka/učenca v izobraževalni ustanovi (Slika 8). Odgovor na to vprašanje ni bil obvezujoč, zato smo dobili samo štiri odgovore, kar je premajhen vzorec za temeljitejšo ugotovitve.

Slika 8: Okvirni proračun za KUV na otroka/učenca (n = 4)

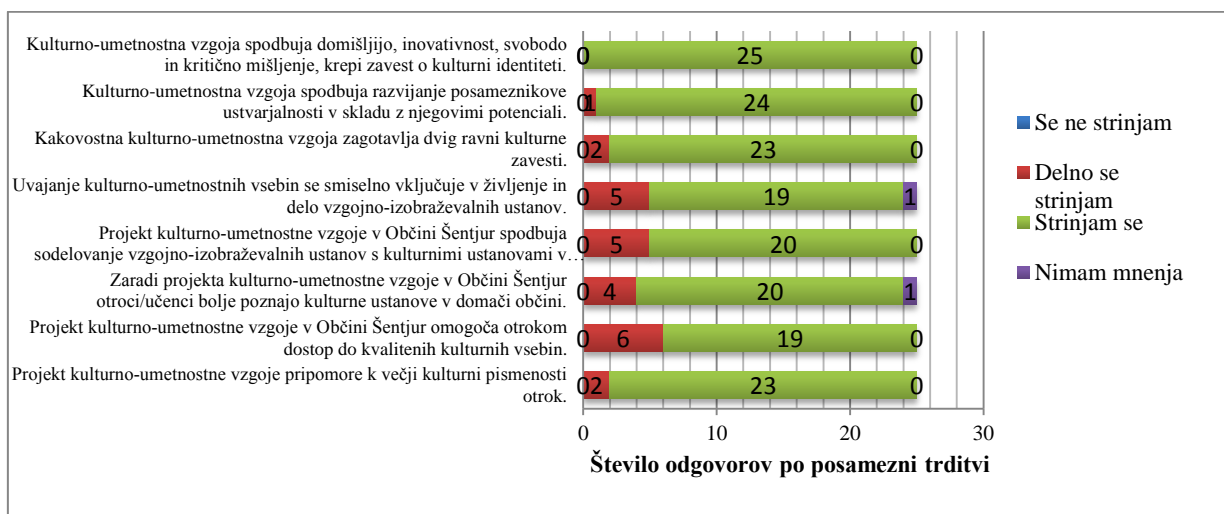
Zanimalo nas je tudi, iz katerih virov izobraževalne ustanove črpajo sredstva za izvedbo KUV (Slika 9). Ponudili smo jim šest odgovorov. Ugotovili smo, da za organizacijo/izvajanje KUV sredstva v večini zagotavljajo starši. Določene VIZ ustanove so za KUV uspešne pri črpanju javnih sredstev iz naslednjih virov: lokalne (11), nacionalne (7) in mednarodnih (3).

Slika 9: Viri, iz katerih izobraževalne ustanove črpajo sredstva za izvedbo KUV (r = 49)

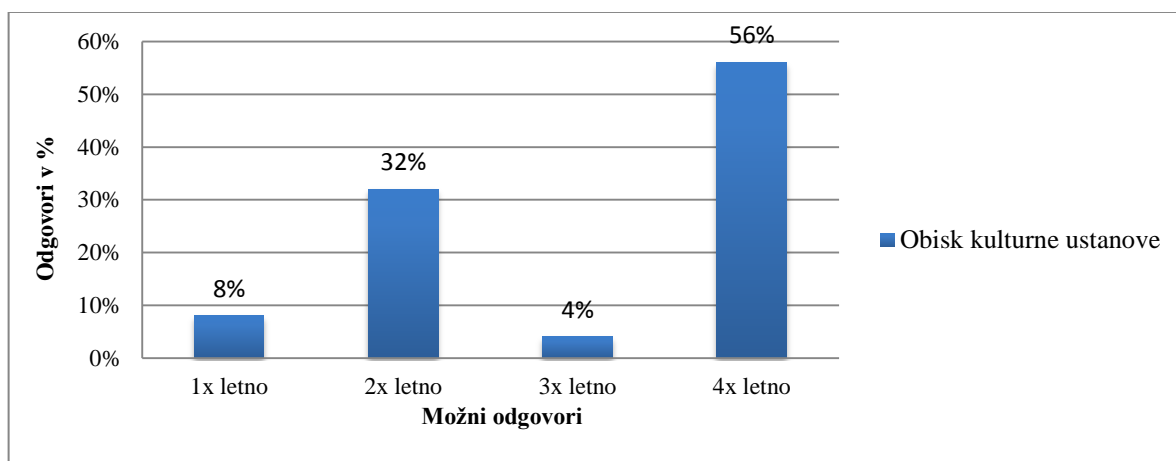
V naslednjem vprašanju smo anketirance spraševali, v kolikšni meri se strinjajo z zapisanimi trditvami (Slika 10). Pri tem so odgovarjali s »strinjam se«, »delno se strinjam«, »se ne strinjam« in »nimam mnenja«. Vseh 25 anketirancev se strinja, da KUV spodbuja domišljijo,

inovativnost, svobodo in kritično mišljenje ter krepi zavest o kulturni identiteti. Pri ostalih trditvah prihaja do manjšega odstopanja.

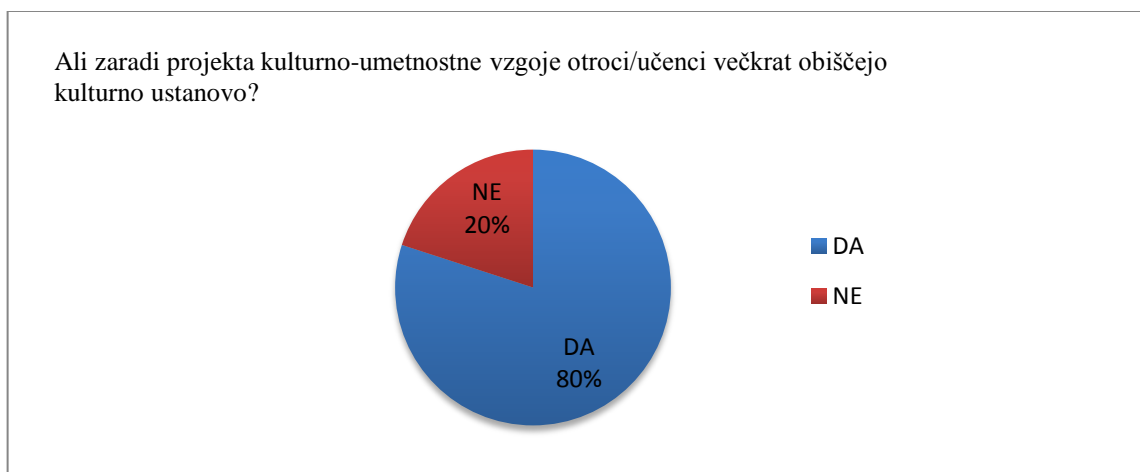
Slika 10: Strinjanje oz. nestrinjanje s trditvami o KUV (n = 25)

V naslednjih treh vprašanjih smo spraševali o pogostosti obiska kulturne ustanove. Več kot polovica anketirancev se je opredelila, da kulturno ustanovo obišče najmanj štirikrat na leto. Za enkrat letno se je opredelilo 8 % anketirancev (Slika 11).

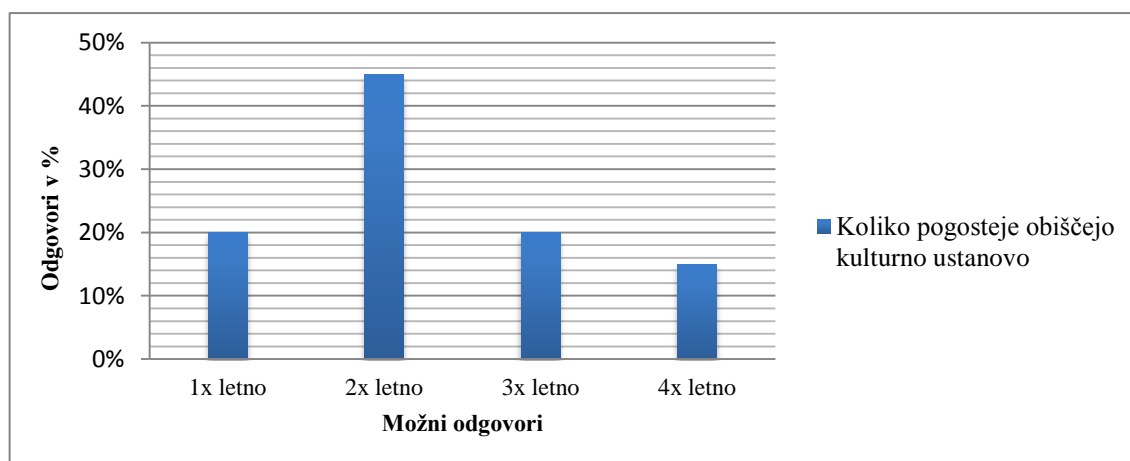
Slika 11: Obisk kulturne ustanove (n = 25)

Od 25 anketirancev se jih 80 % strinja s trditvijo, da tudi otroci/učenci zaradi projekta KUV večkrat obiščejo kulturno ustanovo (Slika 12).

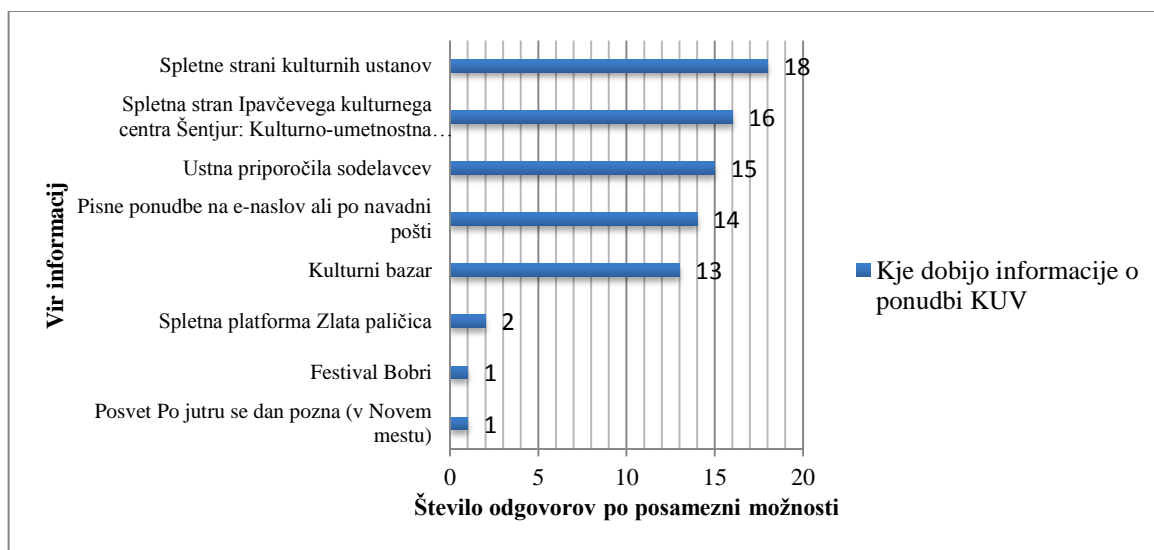
Slika 12: Ali zaradi projekta KUV otroci/učenci večkrat obišejo kulturno ustanovo? (n = 25)

Od tega jih je manj kot polovica (45 %) označila, da otroci kulturno ustanovo obišejo vsaj dvakrat pogosteje, kot bi jo, če se projekt KUV ne bi izvajal (Slika 13).

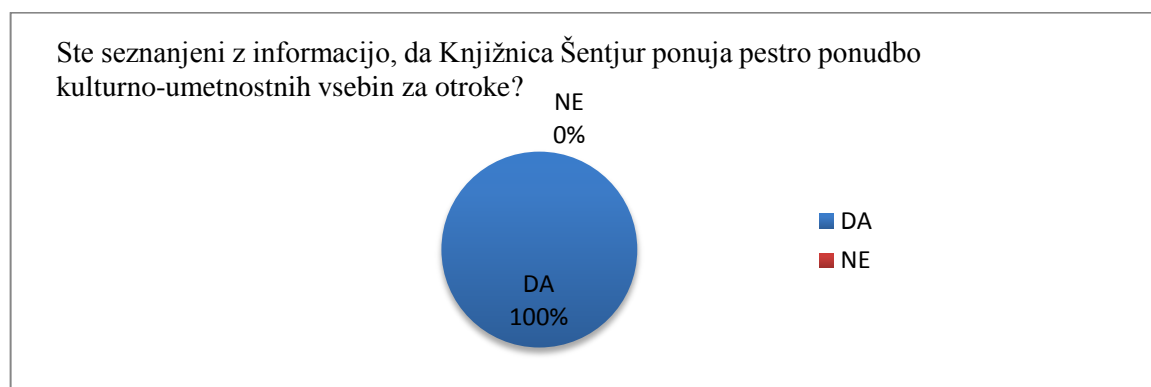
Slika 13: Pogostost obiska kulturnih ustanov (n = 20)

V naslednjih vprašanjih smo spraševali, kako je projekt KUV prepoznan med strokovnimi delavci v VIZ ustanovah. Najprej nas je zanimalo, kje strokovni delavci dobivajo informacije o vsebinah (Slika 14). V vprašanju smo ponudili osem možnosti. Največ anketirancev (18) je označilo, da informacije dobivajo na spletnih straneh kulturnih ustanov, kar 16 anketirancev je označilo, da informacije črpajo tudi na spletni strani Ipavčevega kulturnega centra Šentjur in tiskanem katalogu KUV, 15 anketirancev dobiva informacije po ustnih priporočilih. Sledijo informacije preko pisnih ponudb (14). 13 anketirancev je označilo, da informacije dobijo na Kulturnem bazarju.

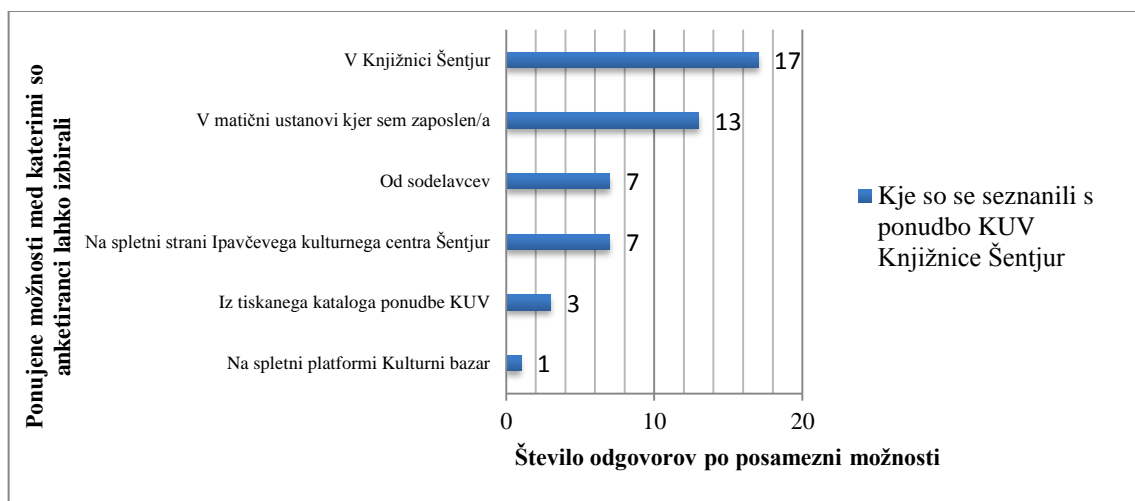
Slika 14: Kje strokovni delavci dobijo informacije o vsebinah oz. ponudbi KUV? (r = 82)

V anketnem vprašalniku smo zastavili vprašanje, ali so strokovni delavci seznanjeni s ponudbo KUV, ki jo ponuja Knjižnica Šentjur. Vseh petindvajset (100 %) anketirancev je označilo, da so seznanjeni s pestro ponudbo KUV za otroke, ki jo pripravlja Knjižnica Šentjur (Slika 15).

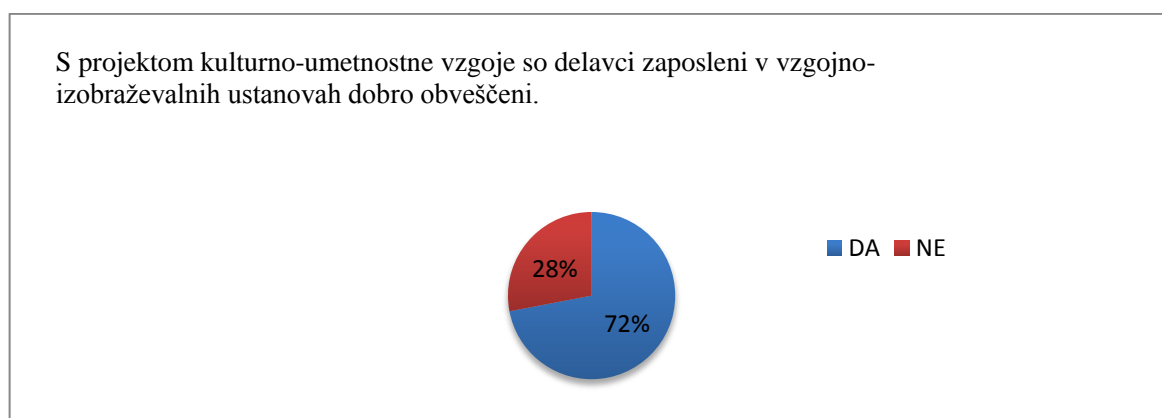
Slika 15: Koliko strokovnih delavcev je seznanjenih s ponudbo KUV Knjižnice Šentjur? (n = 25)

Zanimalo nas je tudi, kje strokovni delavci dobijo informacije o ponudbi KUV v Knjižnici Šentjur. Na to vprašanje je bilo možnih več odgovorov. Ponudili smo jim 7 možnosti, med katerimi so lahko izbirali. Največ anketirancev (17) se s ponudbo KUV seznani v knjižnici, 13 anketirancev se s ponudbo KUV seznani v matični ustanovi, kjer so zaposleni, 7 anketirancev pa je označilo spletno stran Ipavčevega kulturnega centra Šentjur (Slika 16).

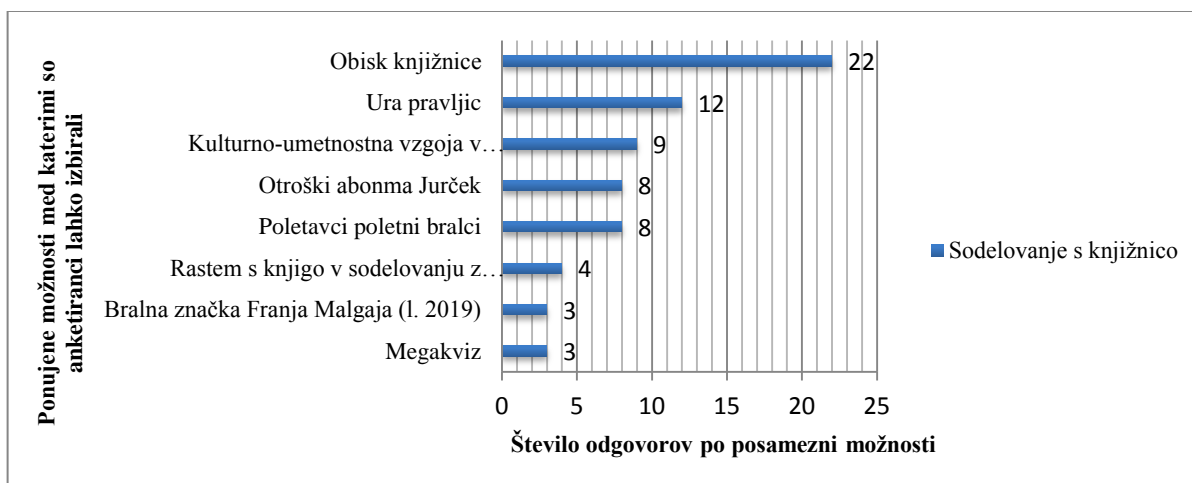
Slika 16: Kje so se strokovni delavci seznanili z informacijo o ponudbi KUV Knjižnice Šentjur? (r = 50)

Dalje nas je zanimalo tudi strokovno mnenje anketirancev, ali so delavci zaposleni v vzgojno-izobraževalnih ustanovah dobro obveščeni o projektu KUV. Odgovor na to vprašanje je bil samo 72 % pritrdilen. 28 % anketirancev meni, da strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah niso dobro obveščeni o projektu KUV (Slika 17).

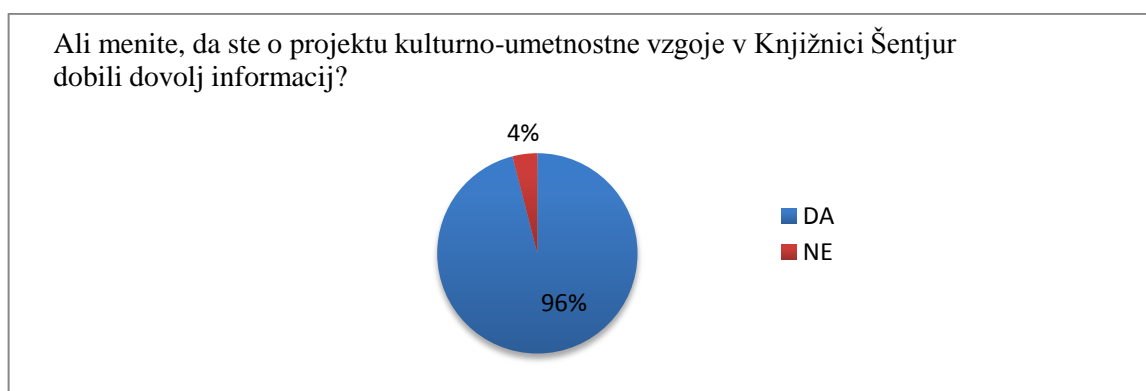
Slika 17: Mnenje anketirancev o obveščeniosti o projektu KUV med delavci vzgojno-izobraževalnih ustanov (n = 25)

Anketirance smo vprašali, ali so s kakšnim projektom že sodelovali s Knjižnico Šentjur (Slika 1). Na to vprašanje je bilo možnih več odgovorov. Največ (22) jih je sodelovalo z obiskom knjižnice, sledijo Ure pravljic (12), Kulturno-umetnostna vzgoja v Ipavčevem kulturnem centru Šentjur (9), Poletni bralci (8) in Otroški abonma Jurček (8). Najmanj jih je označilo Rastem s knjigo (4), Megakviz (3) in Bralna značka Franja Malgaja (3).

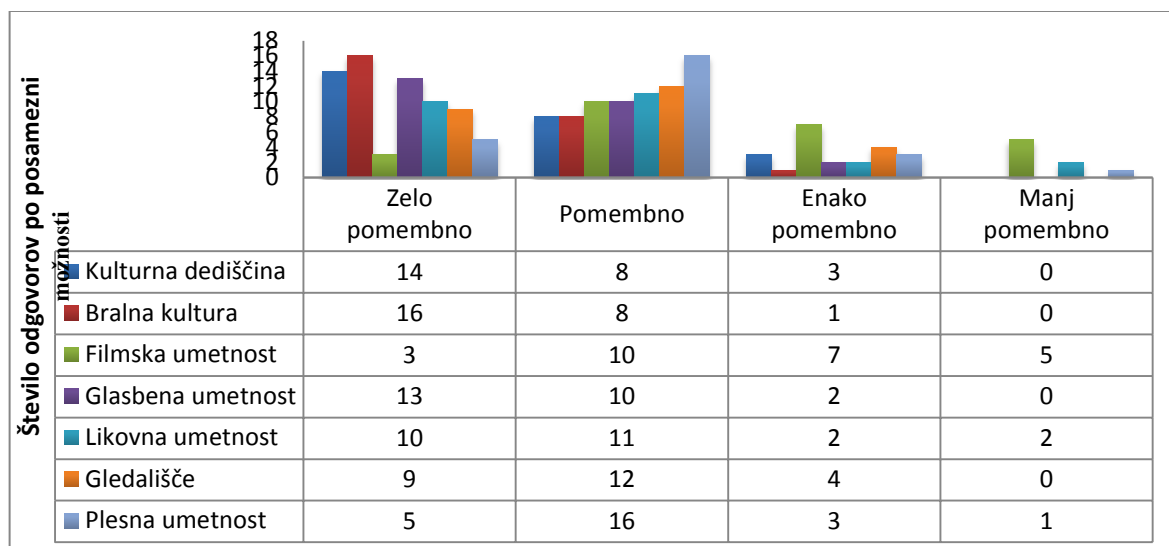
Slika 18: Sodelovanje s Knjižnico Šentjur pri različnih projektih (n = 69)

Naslednje vprašanje se je navezovalo na to, ali anketiranci menijo, da so o projektu KUV v Knjižnici Šentjur dobili dovolj informacij (Slika 19). Samo en anketiranec (4 %) meni, da ni dobil dovolj informacij o projektu KUV v Knjižnici Šentjur, dalje pa v opisnem odgovoru opredeli, da bi informacije o projektu KUV morali posredovati preko socialnega omrežja Facebook in elektronske pošte.

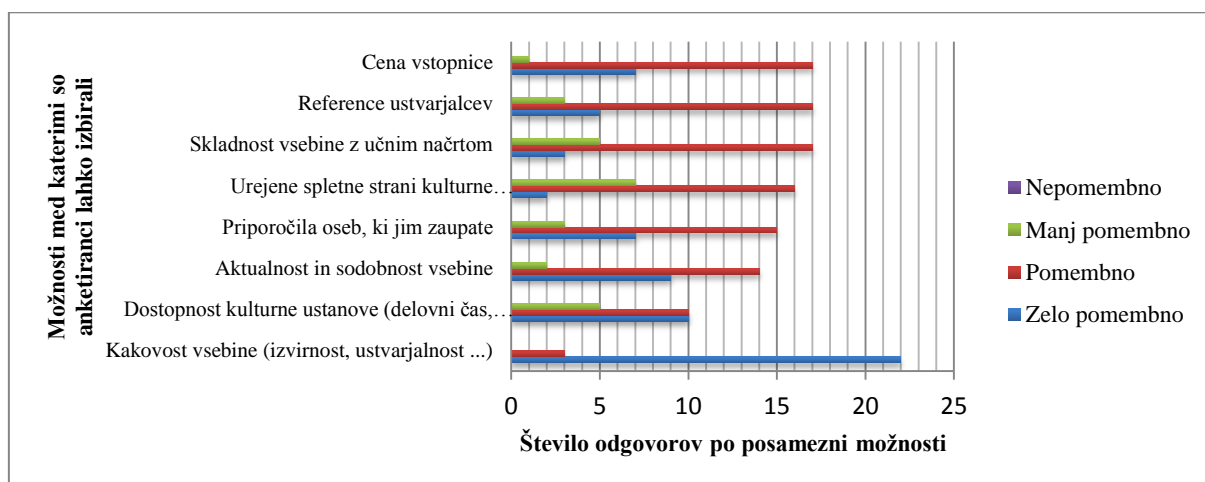
Slika 19: Zadovoljstvo s količino informacij o KUV, ki je bila podana s strani Knjižnice Šentjur (n = 25)

Za potrebe izboljšanja projekta KUV v Knjižnici Šentjur smo zastavili še nekaj vprašanj. Najprej nas je zanimalo, katera področja kulture so pomembna za ustanovo, v kateri so zaposleni (Slika 20). Anketirancem smo ponudili izbrana področja kulture, pri čemer so pri vsakem določili vrednost od »zelo pomembno« do »nepomembno«. Med najpomembnejša področja kulture med anketiranci sodijo: bralna kultura, kulturna dediščina in glasbena umetnost. Temu sledijo plesna umetnost, gledališče in likovna umetnost.

Slika 20: Katera področja umetnosti so pomembna za ustanovo, v kateri so anketiranci zaposleni? (n = 25)

Zanimalo nas je tudi, kakšni so kriteriji pri izbiri vsebin oz. programov KUV (Slika 21). Med ponujenimi možnostmi so udeleženci raziskave v vrednostni lestvici označevali od »zelo pomembno« do »nepomembno«. Večina anketirancev se strinja, da je kakovost vsebine zelo pomembna. Kot pomemben kriterij na odločitev vplivajo: višina vstopnice (cena), reference ustvarjalcev, skladnost vsebine z učnim načrtom, urejene spletne strani kulturnih ustanov ter priporočila oseb, ki jim zaupajo.

Slika 21: Kriteriji anketirancev pri izbiri vsebin oz. programov KUV (n = 25)

Zadnji sklop vprašanj se je navezoval konkretno na projekt KUV v Knjižnici Šentjur. Anketirance smo vprašali, ali so si v Ipavčevem kulturnem centru že ogledali predstavo iz ponudbe KUV. 48 % anketirancev je odgovorilo z »da«.

Slika 22: Odstotek anketirancev, ki so si že ogledali predstavo ponudbe KUV v Ipavčevem kulturnem centru (n = 25)

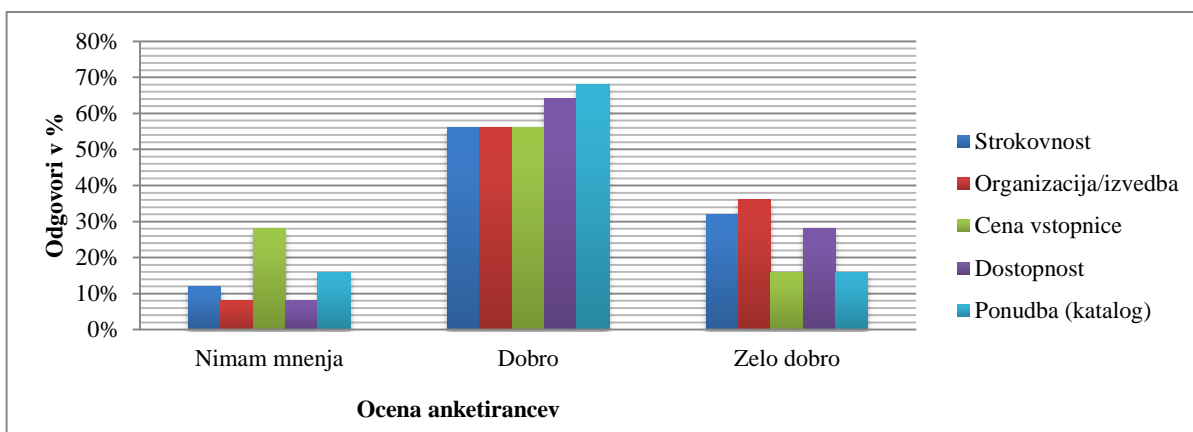
V naslednjem vprašanju je 8 anketirancev opisno odgovorilo, katere predstave so si ogledali (Preglednica 2). Pri tem je potrebno poudariti, da se Igrajmo se gledališče ne izvaja pod okriljem KUV Knjižnice Šentjur, ampak je dejavnost Javnega sklada za kulturne dejavnosti, predstave pa se izvedejo v prostorih OE IKC. Najboljše predstave se vključi v Otroški abonma Jurček. Tudi predstavitev Josipa Ipavca ne sodi v okvir izvajanja projekta KUV, ampak pod sklop prireditev v počastitev leta Josipa Ipavca, saj je Vlada Republike Slovenije na pobudo Občine Šentjur leto 2021 razglasila za Ipavčevo leto¹⁶. Številne dejavnosti, ki se izvajajo v prostorih IKC nosijo ime po mogočni glasbeni rodbini, slavnih zdravnikov in skladateljev Ipavcev.

Preglednica 2: Naslovi predstav, ki so si jih anketiranci ogledali (n = 8)

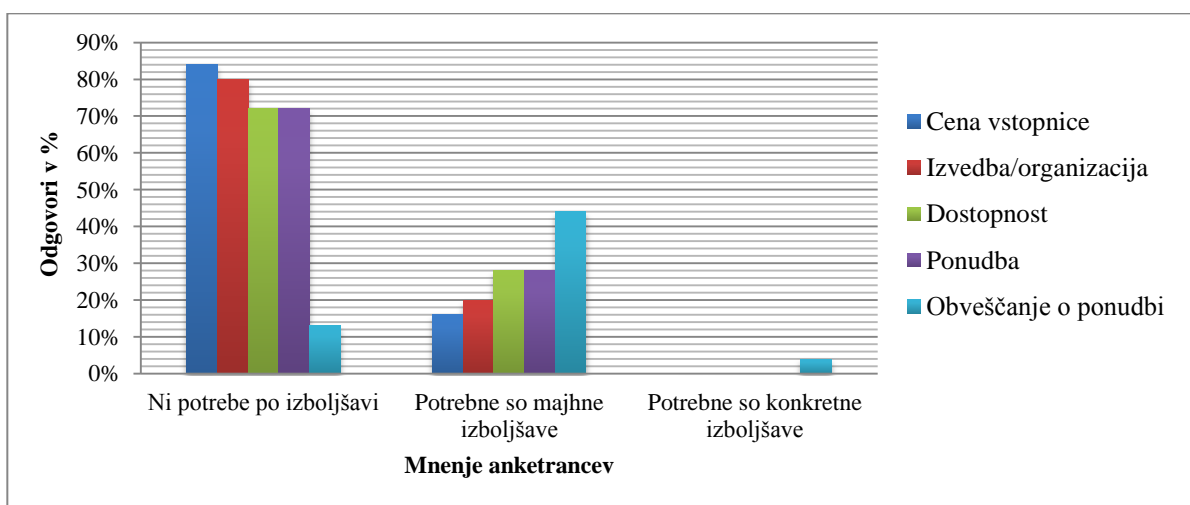
	Naslov gledane predstave
Odgovor 1	Trenutno tega podatka nimam pri sebi. Lahko ga sporočim naknadno po pregledu letnih poročil.
Odgovor 2	Škrat Kuzma
Odgovor 3	Igrajmo se gledališče
Odgovor 4	predstavitev Josipa Ipavca
Odgovor 5	0
Odgovor 6	Več različnih
Odgovor 7	Dorimu
Odgovor 8	Kekec

¹⁶ Na pobudo Občine Šentjur je Vlada Republike Slovenije 2. 7. 2020 izdala sklep, s katerim je leto 2021 razglasila za leto Josipa Ipavca. V počastitev 100. obletnice smrti (8. 2. 1921) Josipa Ipavca so bile skozi celo leto skrbno načrtovane javne prireditve, dogodki in spremljevalne aktivnosti. Arhiv vsebin je javno dostopen na uradni spletni strani o Josipu Ipavcu: <https://josipipavec.si/> ter na spletni strani Knjižnice Šentjur.

Na koncu ankete nas je zanimalo, kako strokovni delavci ocenjujejo KUV, ki jo pripravi Knjižnica Šentjur in na katerih področjih vidijo pomanjkljivosti, ki jih je potrebno popraviti. Več kot polovica anketirancev se strinja, da so ponudba, strokovnost, dostopnost, organizacija in cena vstopnice v večini dobri (Sliki 23 in 24). Iz tega sledi, da na teh področjih (vsaj 50 %) ni potrebne izboljšave, pri čemer je vsaj 40 % anketirancev mnenja, da bi pri obveščanju o ponudbi lahko naredili manjše izboljšave.

Slika 23: Ocena anketirancev (n = 25)

Slika 24: Pomanjkljivosti programa KUV, ki ga pripravlja Knjižnica Šentjur (n = 25)

Zadnje vprašanje je bilo neobvezujoče, vendar zelo pomembno za izboljšavo programa KUV v Knjižnici Šentjur. Nanj smo dobili izjemno slab odziv, vendar so odgovori, ki smo jih prejeli, dobro izhodišče za nadgradnjo in izboljšavo projekta.

Preglednica 3: Predlagane izboljšave glede KUV v Knjižnici Šentjur (n = 4)

	Kakšne izboljšave bi lahko naredili pri programu KUV v Knjižnici Šentjur?
Odgovor 1	Pomoč pri sofinanciranju predstav, da se lahko izbirajo najkvalitetnejše predstave za otroke, ki tako ne bi obremenjevale plačila staršev.
Odgovor 2	Kvalitetne predstave za predšolske otroke.
Odgovor 3	Predstave za mladino.
Odgovor 4	Pred leti je bila ideja, da bi vsak otrok vsaj trikrat v času šolanja obiskal IKC. Na to bi morali biti koordinatorji KUV na šolah bolj pozorni, zato bi bilo dobro, da bi se bolj sistematično delalo s temi koordinatorji na ravni občine. Skupaj s Knjižnico Šentjur bi lahko letno načrtovali aktivnosti na področju KUV.

7 RAZPRAVA

Cilj raziskave je bil potrditi ali ovreči naslednje hipoteze:

1. Projekt KUV pripomore k razvoju kulturne pismenosti otrok.
2. Zaradi projekta KUV otroci in strokovni delavci večkrat obišejo kulturno ustanovo.
3. Projekt KUV v Knjižnici Šentjur je med strokovnimi delavci dobro poznan.
4. Strokovni delavci so z izborom predstav/ponudbo zadovoljni.

Namen pisne naloge ni bil le potrditi ali ovreči raziskovalna vprašanja, temveč opraviti temeljit pregled trenutnega stanja projekta KUV v Knjižnici Šentjur. Z anketnim vprašalnikom smo želeli preveriti, kdo so koordinatorji KUV, s katerimi sodelujemo in katere vzgojno-izobraževalne ustanove se bodo odzvale na povabilo k izpolnjevanju ankete. Hkrati smo preverjali njihovo poznavanje temeljnih dokumentov, ki se dotikajo projekta KUV ter kakšno je njihovo mnenje o naši ponudbi. Želeli smo pridobiti tudi njihovo osebno mnenje, ki bi nam pomagalo pri izboljšavi, vendar to vprašanje ni bilo obvezno, zato se anketiranci nanj niso odzvali.

Iz analize demografskih vprašanj smo ugotovili, da so se na anketo odzvale vse Osnovne šole v Občini Šentjur, Glasbena šola skladateljev Ipavcev Šentjur in Vrtec Šentjur (vključno z organizacijskimi enotami), medtem ko se Šolski center Šentjur kljub pisnemu in ustnemu povabilu na anketo ni odzval (Slika 4). Preverili smo, ali je registriran koordinator KUV tudi oseba, ki je zadolžena za izvedbo kulturnih dni. Iz podatkov, ki smo jih prejeli (Sliki 2 in 3),

domneve ne moremo potrditi. Za trdna dokazila bi morali zaobjeti večji vzorec anketirancev. Večina anketirancev (Slika 5) je bila vzgojiteljev/vzgojiteljic (28 %) in učiteljev/učiteljic razrednega pouka (24 %).

Za potrebe izboljšave ponudbe vsebin (kataloga) nas je zanimalo, s katerimi predmeti znotraj kurikula se anketiranci povezujejo z organizacijami za izvedbo KUV (Slika 7). Največ anketirancev (20) se za izvedbo KUV povezuje z izvedbo kulturnih dni.

V anketnem vprašalniku smo zastavili dve vprašanji, vezani na financiranje programov KUV (Sliki 8 in 9). Na vprašanje o finančnih virih smo dobili le tri odgovore, kar je premajhen vzorec za temeljitejšo ugotovitve. Ugotovili pa smo, da sredstva za izvajanje KUV v večini zagotavljajo starši.

V prvi hipotezi smo predvidevali, da projekt KUV pripomore k razvoju kulturne pismenosti otrok. Iz analize odgovorov razberemo, da se anketiranci v večini strinjajo oz. delno strinjajo z zapisanimi trditvami v vprašanju deset (Slika 10): 92 % se jih strinja, da **projekt KUV pripomore k večji kulturni pismenosti otrok**; 76 % se jih strinja in 24 % se jih delno strinja, da **projekt KUV v občini Šentjur omogoča otrokom dostop do kvalitetnih kulturnih vsebin**; 80 % se jih strinja in 16 % se jih delno strinja, da **zaradi projekta KUV v občini Šentjur otroci/učenci bolje poznajo kulturne ustanove v domači občini** (4 % - en anketiranec glede te trditve nima mnenja); 80 % se jih strinja in 20 % se jih delno strinja, da **projekt KUV v občini Šentjur spodbuja sodelovanje vzgojno-izobraževalnih ustanov s kulturnimi ustanovami v občini**; 76 % se jih strinja in 20 % se jih delno strinja, da **se uvajanje KUV smiselno vključuje v življenje in delo vzgojno-izobraževalnih ustanov** (4 % - en anketiranec glede te trditve nima mnenja); 92 % se jih strinja in 8 % delno strinja, da **kakovostna KUV zagotavlja dvig ravni kulturne zavesti**; 96 % se jih strinja in 4 % delno strinja, da **KUV spodbuja razvijanje posameznikove ustvarjalnosti v skladu z njegovimi potenciali** in 100 % se jih strinja, da **KUV spodbuja domišljijo, inovativnost, svobodo in kritično mišljenje, krepi zavest o kulturni identiteti**. Iz odgovorov na vprašanje 10 lahko v celoti potrdimo hipotezo 1, saj se anketiranci v večini strinjajo oz. delno strinjajo z zapisanimi trditvami glede vpliva KUV na otroke/učence.

V drugi hipotezi smo predvidevali, da zaradi projekta KUV otroci in strokovni delavci pogosteje obiščejo kulturno ustanovo. Zato se vprašanja od 11 do 13 nanašajo na pogostost

obiska kulturne ustanove. V vprašanju 11 (Slika 11) nas je zanimalo, kolikokrat anketiranci obiščejo kulturno ustanovo (spraševali smo na splošno in anketirancev nismo omejili ne na prosti in ne na službeni čas). 56 % anketirancev se je opredelilo, da kulturno ustanovo obiščejo štirikrat letno; 32 % se je opredelilo, da jo obiščejo dvakrat letno, 8 % se je opredelilo za enkrat letno in 4 % za trikrat letno. Ti odstotki so zelo nizki, če upoštevamo, da se kot obisk kulturnih ustanov upoštevajo obiski knjižnic, muzejev, gledališč in kulturnih domov. S projektom KUV želimo doseči, da bi tudi strokovni delavci (kot koordinatorji KUV) pogosteje obiskovali kulturno ustanovo.

V naslednjem vprašanju (Slika 12) smo anketirance spraševali, ali menijo, da otroci zaradi projekta KUV pogosteje obiščejo kulturno ustanovo. 80 % anketirancev je mnenja, da otroci zaradi projekta KUV kulturno ustanovo obiščejo pogosteje. 20 % anketirancev se je pri tem vprašanju opredelilo za ne. Pri analizi odgovorov predvidevamo, da so anketiranci izhajali iz učnega načrta in lastnih izkušenj ter označili trditev, da otroci zaradi projekta KUV pogosteje obiščejo kulturno ustanovo. Zagotovo se lahko strinjamo, da z dobrim učnim načrtom in sistematičnim uvajanjem kulturnih vsebin v učni načrt otroci in mladi pogosteje prestopijo prag kulturne ustanove. V tem sklopu vprašanj nismo zajeli kolikokrat pogosteje otroci in mladi obiščejo kulturno ustanovo samoiniciativno, izven šole in učnega načrta, v spremstvu staršev (obisk knjižnice, otroški abonma, gledališke predstave, obisk kina, ogled muzeja ...). Na trinajsto vprašanje (Slika 13) smo dobili dvajset odgovorov. Od tega je 36 % anketirancev označilo, da otroci zaradi projekta KUV obiščejo kulturno ustanovo dvakrat letno. 16 % anketirancev je označilo enkrat letno. 16 % anketirancev je napisalo, da otroci kulturno ustanovo pogosteje obiščejo trikrat letno in 12 % je označilo štirikrat letno. Na podlagi analize pridobljenih odgovorov hipotezo 2 potrdimo.

Z vprašanji od 15 do 20 smo želeli potrditi ali ovreči hipotezo, da je projekt KUV v Knjižnici Šentjur med strokovnimi delavci dobro poznan. Iz analize odgovorov na vprašanje petnajst (Slika 15) lahko povzamemo, da je projekt KUV dobro poznan, saj se je vseh 25 anketirancev opredelilo, da so s projektom KUV v Knjižnici Šentjur seznanjeni. Informacije o pestri ponudbi KUV v Knjižnici Šentjur (Slika 17) so anketiranci prejeli na sledeče načine: 68 % anketirancev je informacije prejelo v Knjižnici Šentjur, 52 % v matični ustanovi, kjer so zaposleni, 28 % anketirancev se je s ponudbo seznanilo na spletni strani Ipavčevega kulturnega centra Šentjur, 28 % anketirancev je informacije o ponudbi KUV dobilo od

sodelavcev, 12 % anketirancev se je s ponudbo KUV seznanilo iz tiskanega kataloga ponudbe in samo 4 % anketirancev je vsebino ponudbe zasledilo na spletni platformi Kulturni bazar. V vprašanju devetnajst (Slika 19) nas je zanimalo, ali so o projektu KUV v Knjižnici Šentjur dobili dovolj informacij. 96 % jih je dogovorilo z da. Le en anketiranec meni, da o projektu KUV ni dobil dovolj informacij. Ta predvsem pogreša informacije na socialnem omrežju Facebook in preko elektronske pošte. V vprašanju osemnajst (Slika 18) smo anketirance vprašali, ali so s Knjižnico Šentjur že sodelovali s kakšnim projektom. 88 % anketirancev je odgovorilo, da so s knjižnico sodelovali z obiskom knjižnice, 48 % anketirancev se je udeležilo ure pravljic, 36 % anketirancev je s knjižnico sodelovalo preko projekta KUV v Ipavčevem kulturnem centru Šentjur, 32 % anketirancev je sodelovalo s Poletavci poletnimi bralci, 32 % anketirancev je sodelovalo z otroškim abonmajem Jurček in 12 % jih je sodelovalo v projektu Megakviz ter v Bralni znački Franja Malgaja Šentjur. Iz analize odgovorov na vprašanja od 15 do 20 hipotezo 3 potrdimo. Strokovni delavci so s pestro ponudbo seznanjeni, s Knjižnico Šentjur tudi sodelujejo pri različnih projektih (Priloga 1).

V zadnjem sklopu vprašanj smo preverjali hipotezo, da so strokovni delavci z izborom predstav in ponudbo zadovoljni. Za razumevanje potreb strokovnih delavcev v vzgojno-izobraževalnih ustanovah pri organizaciji KUV sta nas zanimala odgovora na vprašanja 21 in 22, pri katerih smo jih prosili, da označijo posamezna področja po pomembnosti (Slika 20) in označijo, kateri kriteriji pri izbiri vsebin in programov KUV (Slika 21) so za njih pomembni. Pri vprašanju 21 so kot zelo pomembno po vrstnem redu navedli: bralna kultura (64 %), kulturna dediščina (56 %), glasbena umetnost (52 %), likovna umetnost (40 %), gledališče (36 %), plesna umetnost (20 %) in filmska umetnost (12 %). Na vprašanje 22 pa so kriteriji po vrstnem redu zelo pomembno razvrstili: kakovost vsebin (88 %), dostopnost kulturne ustanove (40 %), aktualnost in sodobnost vsebine (36%), cena vstopnice (28 %), priporočila (28 %), reference ustvarjalcev (20 %), skladnost vsebine z učnim načrtom (12 %) in urejene spletne strani (8 %). Tudi v vprašanjih od 24 do 27 smo preverjali hipotezo 4. Večina anketirancev se strinja, da je KUV v Knjižnici Šentjur zelo dobro oz. dobro pripravljen (Sliki 23 in 24). Po posamičnih področjih so kot dobro ocenili: ponudbo/katalog (68 %), dostopnost (64 %), strokovnost (56 %), organizacijo (56 %), ceno vstopnice (56 %). Področja, kjer so potrebne majhne izboljšave po vrsti so: obveščanje o ponudbi (44 %), dostopnost (28 %), ponudba (28 %), izvedba/organizacija (20 %), cena vstopnice (16 %). Na podlagi pridobljenih

odgovorov hipotezo 4 potrdimo. Strokovni delavci so s ponudbo KUV, ki jo pripravlja Knjižnica Šentjur zadovoljni, vendar si želijo nekaj manjših izboljšav.

Ob temeljiti analizi trenutnega stanja KUV v Knjižnici Šentjur, ob upoštevanju spremenjenih razmer vezanih na organizacijo kulturnih prireditev in bibliopedagoškega dela ugotavljamo, da projekt KUV v Knjižnici Šentjur po štirih letih aktivnosti še ni v celoti zaživel in dosegel izhodiščnega cilja, da bi vsak/a učenec/učenka vsaj trikrat v času šolanja obiskal/a IKC. Za potrebe izboljšave projekta KUV in sodelovanja z VIZ ustanovami je bil po zaključeni anketi ponovno vzpostavljen stik z ravnatelji, s povabilom k vnovičnemu sodelovanju pod spremenjenimi pogoji obiska IKC in Knjižnice z upoštevanjem varnostne razdalje, PCT pogojev (prebolel, cepljen, testiran), razkuževanjem rok, nošnje maske. K vnovičnemu sodelovanju so se odzvale vse osnovne šole v Občini Šentjur, hkrati pa je bila s strani ravnateljev izražena želja oz. predlog, da s projektom KUV nadaljujemo sistematično in v sodelovanju s posameznimi koordinatorji, ki so na šoli zadolženi za izvedbo kulturnih vsebin. Med konkretnimi predlogi je bil tudi ta, da bi katalog vsebin začeli pripravljati že v začetku pomladi, saj bi koordinatorji KUV lahko ponujene vsebine lažje vključili v kurikulum za naslednje šolsko leto. Predlagajo pa tudi, da bi bil predlagan nabor ponudbe manjši.

Iz analize trenutnega stanja projekta KUV v Knjižnici Šentjur vidimo, da je področje financiranja programa neurejeno. Čeprav se Občina Šentjur s financiranjem avtobusnih prevozov trudi zmanjšati stroške, ki bremenijo starše za ogled predstav, bi bilo potrebno zagotoviti tudi proračunska sredstva, ki bi delno pokrila oz. sofinancirala vstopnino za ogled kulturnih vsebin v OE IKC. Na tem področju si bomo skupaj z vodstvom VIZ v Občini Šentjur še bolj intenzivno prizadevali, da zagotovimo redna proračunska sredstva za izvedbo KUV v OE IKC, kot so zagotovljena proračunska sredstva za Operni abonma – ogled Opere ali baleta za osnovnošolce (9. razred) VIZ ustanov Občine Šentjur.

Po naši analizi obiska in sodelovanja s šolami opazamo neodzivnost Šolskega centra Šentjur. Na naša različna povabila k sodelovanju se še niso odzvali. Tukaj vidimo velik potencial za sodelovanje, vendar bo potrebno dobro premisliti, kakšne vsebine bomo šoli in njihovim dijakom ponudili, da se bodo vključili v projekt KUV v Knjižnici Šentjur.

Gaber, S., Razvoj kulturne pismenosti otrok: primer projekta Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur. Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Z Vrtcem Šentjur od pričetka delovanja KUV (2017) dobro sodelujemo, še naprej se bomo trudili, da bodo z našim delovanjem in ponudbo še naprej zadovoljni.

8 ZAKLJUČEK

Z raziskavo smo preverjali obstoječe stanje projekta KUV v Knjižnici Šentjur. Rezultati ankete so nam dali izhodišče za razmišljanje o nadaljnji promociji projekta KUV med strokovnimi delavci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Projekt KUV želimo približati tudi tistim strokovnim delavcem, zaposlenim v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, ki se s projektom KUV ne ukvarjajo. Kulturno-umetnostna vzgoja nas spremlja vse od prve vključitve v vzgojno ustanovo (vrtec), vse do zaključenega študija in še naprej ter zelo veliko pripomore h kulturni pismenosti. Zato menimo, da bi s KUV morali biti seznanjeni tudi tisti strokovni delavci, ki se z njo v praksi ne srečujejo in zanjo niso direktno odgovorni, vendar bi lahko v samem kurikulumu vsebine in v programih pri predmetih, ki jih poučujejo, vsebino prepletali tako, da bi pomembno prispevala k razvoju kulturne pismenosti otrok.

Projekt KUV v Knjižnici Šentjur je projekt, ki traja od leta 2017 in ima veliko možnosti za izboljšanje, predvsem na promociji, obveščanju o ponudbi ter sistematični krepitvi odnosov in sodelovanja s koordinatorji na vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Knjižnica Šentjur predstavlja most med ponudbo kulturno-umetniških vsebin in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami. Knjižnica Šentjur OE IKC ima vso potrebno infrastrukturo in znanje za izvajanje KUV, da otrokom in mladostnikom v Občini Šentjur omogoči kvaliteten razvoj kulturne pismenosti.

9 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

Ambrožič, M. (2005). Anketna metoda. V Šauperl, A. (ur.), *Raziskovalne metode v bibliotekarstvu, informacijski znanosti in knjigarstvu* (str. 23–52). Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.

Bucik, N., Požar Matijašič, N. in Pirc, V. (2011). *Kulturno-umetnostna vzgoja, priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol-dopolnjena spletna različica* (2., dop. izd.). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja/publikacija.pdf>

Gaber, S., Razvoj kulturne pismenosti otrok: primer projekta Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur. Pisna naloga za bibliotekarski izpit

- Bucik, N., Cerar, I., Gombač, B., Požar Matijašič, N., Petrovčič, A., in R. Selimović, A. (2021). *Kulturoplov: prelet kulturno-umetnostne ponudbe za vrtec in šole*. Ministrstvo za kulturo RS. https://kulturnibazar.si/wp-content/uploads/2021/06/KUV-za-WEB_final.pdf?fbclid=IwAR1gbdz5aXmfaDovpyzJkrNk3Y7R6x7Q4K-z3jWId2EdREOGkAUtf2XD8KI
- Cultural literacy. (b. d.). V. *Wikipedija: prosta enciklopedija*. https://en.wikipedia.org/wiki/Cultural_literacy
- Državne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju*. (2009). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Razvoj-solstva/Bralna-pismenost/nacionalne_smmernice_za_kult_umet_vzgojo_slo-1.pdf
- Germ, T. (2008). Koordinatorji kulture ali koordinatorji umetnostne vzgoje? V N. Požar Matijašič in N. Bucik (ur.), *Kultura in umetnost v izobraževanju - popotnica 21. stoletja: predstavitev različnih pogledov o umetnosti in kulturni vzgoji v izobraževanju* (str. 39–45). Pedagoški inštitut.
- Gledališče pod drobnogledom: priročnik za gledališko opismenjevanje*. (2021). Slovenski gledališki inštitut.
- Grosman, M. (2011). Razsežna pismenost izziv sedanjosti. V M. Cotič, V. Medved in S. Starc (ur.), *Razvijanje različne pismenosti* (str. 19–27). Univerzitetna založba Annales. <https://repozitorij.upr.si/IzpisGradiva.php?id=1154>
- Horton, F. W. (2007). *Understanding information literacy: a primer*. UNESCO. <https://ifap.ru/library/book261.pdf>
- Hrženjak, M. (2008). Kulturna vzgoja v perspektivi pojmovanja kulture, otroštva in kurikula. V N. Požar Matijašič in N. Bucik (ur.), *Kultura in umetnost v izobraževanju - popotnica 21. stoletja: predstavitev različnih pogledov o umetnosti in kulturni vzgoji v izobraževanju* (str. 47–56). Pedagoški inštitut.
- Hrženjak, M. in Vendramin, V. (2003). *Kulturna vzgoja: zaključni elaborat CRP-a »Kulturna vzgoja skozi otroške literaturo«*. Mirovni inštitut.
- Ipavčev kulturni center Šentjur. (b. d.). *Kulturno-umetnostna vzgoja*. <https://www.ikcsentjur.si/Kulturno-umetnostna-vzgoja/>
- Jež, U. (2017). *Kulturno-umetnostna vzgoja in nevladni sektor v kulturi: ocena stanja v letu 2015*. Asociacija, društvo nevladnih organizacij in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture in umetnosti.

Gaber, S., Razvoj kulturne pismenosti otrok: primer projekta Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur. Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Knjižnica Šentjur. (2016). *Projektni načrt: Kulturna vzgoja otrok in mladostnikov*.

Knjižnica Šentjur. (2017). *Poslovno poročilo za leto 2016*.

Knjižnica Šentjur. (2018). *Poslovno poročilo za leto 2017*.

Knjižnica Šentjur. (2019). *Poslovno poročilo za leto 2018*.

Knjižnica Šentjur. (2020a). *Poslovno poročilo za leto 2019*.

Knjižnica Šentjur. (2020b). *Strateški načrt za obdobje 2021–2025*.

Knjižnica Šentjur. (2020c). *Strateški načrt za obdobje 2021–2025: organizacijska enota OE IKC*.

Konvencija o otrokovih pravicah. (1989). Generalna skupščina Združenih narodov.

<https://www.unicef.si/projekti-v-sloveniji/zagovornistvo/konvencija-o-otrokovih-pravicah>

KUDUS. (b. d.). *Seznam članov Združenja KUDUS*. <https://kudus.si/zaclane/clani-zdruzenja-kudus/>

Kulturni bazar. (b. d. a). *O mreži*. <https://kulturnibazar.si/o-mrezi/>

Kulturni bazar. (b. d. b). *O projektu*. <https://kulturnibazar.si/dobrodosli-na-kulturnem-bazarju2020/>

Nacionalni program za kulturo 2014–2017. (2014). Ministrstvo za kulturo.

Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030. (2019). Vlada Republike Slovenije. <https://www.gov.si/novice/2020-01-15-nacionalna-strategija-za-razvoj-bralne-pismenosti-za-obdobje-2019-2030/>

Odlok o ustanovitvi in delovanju javnega zavoda Knjižnice Šentjur. (2015). *Uradni list RS*, št. 74/2015.

Pečjak, S. (2010). *Psihološki vidiki bralne pismenosti*. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Pečjak, S., Borota, B., Bucik, N., Delak, M., Korošec, H., Peštaj, M., Železnik, A. (2009). *Predlog modela kulturno-umetnostne vzgoje: končno poročilo*. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Pregl, S. (2008). O umetnostni vzgoji na šolah. V N. Požar Matijašič in N. Bucik (ur.), *Kultura in umetnost v izobraževanju - popotnica 21. stoletja: predstavitev različnih pogledov o umetnosti in kulturni vzgoji v izobraževanju* (str. 32–27). Pedagoški inštitut.

Prevodnik, M. (2007). Umetnostna vzgoja v luči Unescovih smernic. *Sodobna pedagogika*, 58(3), 164–186.

Gaber, S., Razvoj kulturne pismenosti otrok: primer projekta Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur. Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Razvojna agencija Kozjansko. (b. d.). *Film pesem Južne Železnice nagrajen in opažen med filmsko in turistično stroko v tujini*. <https://www.ra-kozjansko.si/Novice/Film-Pesem-Juzne-zeleznice-nagrajen-in-opazen-med-filmsko-in-turisticno-stroko-v-tujini/>

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2004–2007. (2004). *Uradni list RS*, št. 28/2004.

Splošna deklaracija človekovih pravic. (2018). Uradni list RS, št. 24/2018. (Originalni dokument sprejet 1948) .

Terminološki slovar vzgoje in izobraževanja. (2008–2009). Agencija za raziskovanje RS. <https://www.termania.net/slovarji/terminoloski-slovar-vzgoje-in->

Tome, S. (2008). Umetnostna in kulturna vzgoja – potreba in izziv. V N. Požar Matijašič in N. Bucik (ur.), *Kultura in umetnost v izobraževanju – popotnica 21. stoletja: predstavitev različnih pogledov o umetnosti in kulturni vzgoji v izobraževanju* (str. 21–29). Pedagoški inštitut.

Western Sydney University. (b. d.). *What is cultural literacy?* https://www.westernsydney.edu.au/studysmart/home/cultural_literacy/what_is_cultural_literacy

Vilar, P. (2017). *Proaktivna splošna knjižnica za bralno pismenost in bralno kulturo*. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

PRILOGE

Priloga 1: Statistika dogodkov in obiskovalcev za obdobje petih let

PROGRAM	2016		2017		2018		2019		2020	
	Št. dogodkov	Št. obiskovalcev	Št. dogodkov	Št. obiskovalcev	Št. dogodkov	Št. obiskovalcev	Št. dogodkov	Št. obiskovalcev	Št. dogodkov	Št. obiskovalcev
Ura pravljic	26	413	25	323	35	606	26	362	12	104
Obisk knjižnice – izobraževalnih ustanovi	18	284	26	472	21	431	16	339	3	235
Obisk knjižničark v vzgojno-izobraževalnih ustanovi	8	158	16	401	6	177	17	833	8	38
Bralna značka za najmlajše	1	58	1	88	1	101	1	100	1	61
Rastem s knjigo	10	150	11	263	21	476	9	219	3	43
Poletavci	1	99	1	100	1	101	1	107	1	96
Mega kviz	1	322	1	346	1	345	0	416	0	0
Bralna značka Franja Malgaja – mladinska bralna značka	0	0	0	0	1	15	0	0	0	0
Sobotne filmske matineje za otroke in mlade	0	0	0	0	2	220	1	100	5	178
Ustvarjalne delavnice	9	270	13	375	9	210	10	163	6	45

Priloga 2: Pregled zaposlenih za področje dela v OE IKC za obdobje 2016–2020

Institucija	Št. sodelavcev	Naziv delovnega mesta
JZ Knjižnica Šentjur OE IKC	1	Strokovni sodelavec VII/1
JZ Knjižnica Šentjur OE IKC	0,15	Računovodkinja VII/1
JZ Knjižnica Šentjur OE IKC	1	Strokovni delavec V (Delovno mesto preneseno na Knjižnico Šentjur OE IKC iz Zveze kulturnih društev Šentjur)
Občina Šentjur	1	Višji referent za kulturne dejavnosti
RA Kozjansko (v nadaljevanju TIC)	1	Strokovni delavec I. za IKC
Gostišče Bohorč, Bohorč Marjan s. p.	1	Natakarica
Eurostil d.o.o. - čistilni servis	1	Čistilka
Skupaj	6,15	

Priloga 3: Pregled zaposlenih za področje dela v OE IKC od 2021 dalje

Institucija	Št. sodelavcev	Naziv delovnega mesta
JZ Knjižnica Šentjur	1	Strokovni sodelavec VII/1
JZ Knjižnica Šentjur	0,50	Računovodkinja VII/1
JZ Knjižnica Šentjur	1	Strokovni delavec V

Priloga 4: Anketa

Pozdravljeni, sem Saša Gaber, strokovna sodelavka za OE IKC, zaposlena v Knjižnici Šentjur ter kandidatka za bibliotekarski izpit. Za zaključno nalogo pripravljam nalogo z naslovom Razvoj kulturne pismenosti: primer Kulturno-umetnostna vzgoja v Knjižnici Šentjur. Namen raziskave je ugotoviti, kakšno vlogo ima projekt Kulturno-umetnostne vzgoje v razvoju kulturne pismenosti otrok. Vaše sodelovanje je za raziskavo ključno, saj z vašimi odgovori lahko dobimo vpogled v podatke, ki bi projekt lahko nadgradili in izboljšali. Anketa je anonimna, za izpolnjevanje pa boste potrebovali približno 7 minut časa. Zbrani podatki bodo obravnavani strogo zaupno in analizirani na splošno (in nikakor na ravni odgovorov posameznika). Uporabljeni bodo za pripravo zaključne naloge in za analizo trenutnega stanja ter izboljšanje projekta Kulturno-umetnostne vzgoje v Knjižnici Šentjur. Za vaše sodelovanje se vam prijazno zahvaljujem.

Q1 - Kdo v vaši vzgojno-izobraževalni ustanovi je registriran koordinator kulturno-umetnostne vzgojena na spletni platformi Kulturni bazar? Če koordinatorja KUV nimate, pustite to vprašanje prazno.

- Ravnatelj/ravnateljica
- Podravnatelj/podravnateljica (namestnik ravnatelja)
- Vzgojitelj/vzgojiteljica
- Učitelj/učiteljica razrednega pouka
- Učitelj/učiteljica slovenščine
- Učitelj/učiteljica likovne umetnosti
- Učitelj/učiteljica glasbene umetnosti
- Učitelj/učiteljica tujega jezika
- DRUGO

Q2 - Kdo v vaši vzgojno-izobraževalni ustanovi je odgovoren za pripravo kulturnih dni?

- Ravnatelj/ravnateljica
- Podravnatelj/podravnateljica (namestnik ravnatelja)
- Učitelj/učiteljica razrednega pouka

- Učitelj/učiteljica predmetnega pouka (označiš, če predmeta, ki ga poučuješ ni na seznamu)
- Učitelj/učiteljica slovenščine
- Učitelj/učiteljica likovne umetnosti
- Učitelj/učiteljica glasbene umetnosti
- Učitelj/učiteljica tujega jezika
- Vzgojitelj/vzgojiteljica

Q3 - V kateri vzgojno-izobraževalni ustanovi ste zaposleni?

Možnih je več odgovorov.

- Vrtec Šentjur
- OŠ Hruševci
- OŠ Franja Malgaja Šentjur
- OŠ Blaža Kocena Ponikva
- OŠ Dramlje
- OŠ Planina pri Sevnici
- OŠ Slivnica pri Celju
- Šolski center Šentjur
- Glasbena šola skladateljev Ipavcev Šentjur

Q4 - Kakšna je vaša naloga/funkcija, ki jo opravljate v vzgojno-izobraževalni ustanovi, kjer ste zaposleni?

- Ravnatelj/ravnateljica
- Podravnatelj/podravnateljica (namestnik ravnatelja)
- Učitelj/učiteljica razrednega pouka
- Učitelj/učiteljica predmetnega pouka
- Vzgojitelj/vzgojiteljica
- Pomočnik vzgojitelja/pomočnica vzgojiteljice
- DRUGO

Q5 - Zapišite koliko dni v enem šolskem letu namenite kulturno-umetnostni vzgoji?

Q6 - Ali poznate navedene dokumente in ali jim pri pripravi kulturno-umetnostne vzgoje sledite?

Možnih je več odgovorov.

- Nacionalni program za kulturno 2018-2025 (ni v veljavi)
- Lokalni program za kulturo (nov je v pripravi)
- Kulturno-umetnostna vzgoja, priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol
- Konvencija o otrokovih pravicah
- Unescov dokument: Smernice kulturno-umetnostne vzgoje
- Gledališče pod drobnogledom; priročnik za gledališko opismenjevanje
- Kulturoplov
- Odlike gledališke olike (kulturni bonton)

Q7 - S katerimi predmeti znotraj kurikula se najpogosteje povezujete z organizacijami za izvedbo kulturno-umetnostne vzgoje?

Možnih je več odgovorov.

- Likovna umetnost
- Slovenski jezik
- Glasbena vzgoja
- Tuji jeziki
- Tehnična vzgoja
- Državlјanska vzgoja
- Izbirni predmeti
- Kulturni dnevi

Q8 - Koliko znaša vaš okvirni proračun za kulturno-umetnostno vzgojo na otroka/učenca? Če podatka nimate, pustite prazno.

	0-5 €	6-10 €	11-15 €	16-20 €	20 €ali več
VRTEC					
I. TRIADA					
II. TRIADA					
III. TRIADA					
SREDNJA ŠOLA					

Q9 - Iz katerih virov črpate sredstva za izvedbo kulturno-umetnostne vzgoje?

Možnih je več odgovorov.

- Javna sredstva - nacionalna
- Javna sredstva - lokalna (občina)
- Javna sredstva - mednarodni razpisi
- Starši - kotizacija, vstopnina
- Šolski sklad
- Sponzorji, donatorji

Q10 - V kolikšni meri se strinjate s spodnjimi trditvami?

	Se ne strinjam	Delno se strinjam	Strinjam se	Nimam mnenja
Projekt kulturno-umetnostne vzgoje pripomore k večji kulturni pismenosti otrok.				
Projekt kulturno-umetnostne vzgoje v občini Šentjur omogoča otrokom dostop do kvalitetnih kulturnih vsebin.				
Zaradi projekta kulturno-umetnostne vzgoje v občini Šentjur otroci/učenci bolje poznajo				

kulturne ustanove v domači občini.				
Projekt kulturno-umetnostne vzgoje v občini Šentjur spodbuja sodelovanje vzgojno-izobraževalnih ustanov s kulturnimi ustanovami v občini.				
Uvajanje kulturno-umetnostnih vsebin se smiselno vključuje v življenje in delo vzgojno-izobraževalnih ustanov.				
Kakovostna kulturno-umetnostna vzgoja zagotavlja dvig ravni kulturne zavesti.				
Kulturno-umetnostna vzgoja spodbuja razvijanje posameznikove ustvarjalnosti v skladu z njegovimi potenciali.				
Kulturno-umetnostna vzgoja spodbuja domišljijo, inovativnost, svobodo in				

kritično mišljenje, krepi zavest o kulturni identiteti.				
---	--	--	--	--

Q11 - Kako pogosto obiščete kulturno ustanovo?

- 1x letno
- 2x letno
- 3x letno
- 4x letno

Q12 - Ali menite, da zaradi projekta kulturno-umetnostne vzgoje otroci/učenci večkrat obiščejo kulturno ustanovo?

- DA
- NE

Q13 - Če ste odgovorili na zgornje vprašanje z DA, kolikokrat pogosteje?

- 1x letno
- 2x letno
- 3x letno
- 4x letno

Q14 - Kje dobite informacijah o vsebinah oz. ponudbi kulturno-umetnostne vzgoje?

Možnih je več odgovorov.

- Spletna platforma Zlata paličica
- Kulturni bazar
- Posvet Po jutru se dan pozna (v Novem mestu)
- Festival Bobri
- Spletna stran Ipavčevega kulturnega centra Šentjur: Kulturno-umetnostna vzgoja ali tiskani katalog
- Spletne strani kulturnih ustanov
- Pisne ponudbe na e-naslov ali po navadni pošti
- Ustna priporočila sodelavcev

- DRUGO

Q15 - Ste seznanjeni z informacijo, da Knjižnica Šentjur ponuja pestro ponudbo kulturno-umetnostnih vsebin za otroke?

- DA
- NE

Q16 - Kje ste se seznanili z informacijo o ponudbi kulturno-umetnostne vzgoje Knjižnice Šentjur?

Možnih je več odgovorov.

- V matični ustanovi kjer sem zaposlen/a
- V Knjižnici Šentjur
- Na spletni strani Ipavčevega kulturnega centra Šentjur
- Iz tiskanega kataloga ponudbe KUV
- Na spletni platformi Kulturni bazar
- Od sodelavcev
- DRUGO

Q17 - S projektom kulturno-umetnostne vzgoje so delavci zaposleni v vzgojno-izobraževalnih ustanovah dobro obveščeni.

- DA
- NE

Q18 - Ste s Knjižnico Šentjur že sodelovali po katerem od spodaj naštetih projektov?

Možnih je več odgovorov.

- Rastem s knjigo v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo
- Poletavci poletni bralci
- Megakviz
- Obisk knjižnice
- Ura pravljic
- Bralna značka Franja Malgaja (l. 2019)

- Kulturno-umetnostna vzgoja v Ipavčevem kulturnem centru Šentjur
- Otroški abonma Jurček

Q19 - Ali menite, da ste o projektu kulturno-umetnostne vzgoje v Knjižnici Šentjur dobili dovolj informacij?

- DA
- NE

Q20 - Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z NE, napišite katere informacije pogrešate?

Q21 - Ocenite posamezna področja po pomembnosti za vašo ustanovo, v kateri ste zaposleni?

	Zelo pomembno	Pomembno	Enako pomembno	Manj pomembno	Nepomembno - tega ne izvajamo
Glasbena umetnost					
Likovna umetnost					
Kulturna dediščina					
Bralna kultura					
Gledališče					
Plesna umetnost					
Filmska umetnost					

Q22 - Kakšni so vaši kriteriji pri izbiri vsebin oz. programov kulturno-umetnostne vzgoje?

	Zelo pomembno	Pomembno	Manj pomembno	Nepomembno
Kakovost vsebine (izvirnost, ustvarjalnost ...)				
Aktualnost in sodobnost vsebine				
Cena vstopnice				
Dostopnost kulturne				

ustanove (delovni čas, možnost parkiranja, dostop z invalidskim vozičkom, oddaljenost od šole)				
Reference ustvarjalcev				
Urejene spletne strani kulturne ustanove/ustvarjalcev				
Skladnost vsebine z učnim načrtom				
Priporočila oseb, ki jim zaupate				

Q23 - Ste si z otroci/učenci v Ipavčevem kulturnem centru Šentjur že ogledali predstavo iz ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje?

- DA
- NE

Q24 - Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z DA, napišite katero predstavo ste si pogledali?

Q25 - Kako ocenjujete kulturno-umetnostno vzgojo, ki jo pripravi Knjižnica Šentjur?

	Zelo slabo	Slabo	Nimam mnenja	Dobro	Zelo dobro
Ponudba (katalog)					
Strokovnost					
Dostopnost					
Organizacija/izvedba					
Cena vstopnice					

Q26 - Na katerih področjih vidite pomanjkljivosti programa kulturno-umetnostne vzgoje, ki ga pripravlja Knjižnica Šentjur?

	Ni potrebe po izboljšavi	Potrebne so majhne izboljšave	Potrebne so konkretne izboljšave
Dostopnost			

Izvedba/organizacija			
Obveščanje o ponudbi			
Cena vstopnice			
Ponudba			

Q27 - Želimo si, da bi vi in vaši otroci pogosteje obiskali prireditve v Ipavčevem kulturnem centru Šentjur, zato nam je Vaše mnenje zelo dragoceno. Bi z nami želeli podeliti vašo misel, kako lahko program Kulturno-umetnostne vzgoje še izboljšamo?
